

Gemeente
Amsterdam

Vele verhalen maken de stad

Hoofdpijnen Kunstenplan 2025-2028

Vele verhalen maken de stad

Hoofdlijnen Kunstenplan **2025-2028**

Voorwoord

Kunst en cultuur is magie. Het biedt schoonheid, troost, en ontroering. Het daagt ons uit en maakt ons nieuwsgierig.

Ik groeide op in een huis vol muziek van Oum Kalthoum, gedraaid door mijn moeder. Vanachter onze keukentafel volgde ik hoe zij zich bewoog door onze kamer. Muziek in mijn wereld was deze muziek van Oum Kalthoum, tegen het groene decor van de Achterhoek. Toen ik naar school ging, kreeg ik bijles bij een familie die thuis hele andere muziek draaide. Overweldigende klassieke muziek. Het was magisch, want het deed iets met me. Ik vond het heel interessant en het maakte me nieuwsgierig. Dus deze muziek is er ook, wat was er dan nog meer? Ik wilde het ontdekken en sloeg mijn vleugels uit. Vanuit ons dorp kwam ik terecht in Amsterdam. De stad waar ik mij nog steeds thuis voel en waar ik elke dag én nacht kunst en cultuur zie die mij uitdaagt en vult met magie.

Al eeuwen trekt én koestert Amsterdam nieuwsgierige mensen die op zoek zijn naar vrijheid om te worden wie je bent, naar creativiteit en naar ruimte om te experimenteren. Mensen die de stad vervolgens weer vullen met verhalen en magie.

Onze cultuursector is dynamisch en toonaangevend, voor Amsterdam en ver daarbuiten. En dat willen we zo houden. Ik ben er trots op dat ik als wethouder – samen met de sector – opnieuw het kunst- en cultuurbeleid voor de komende periode mag vormgeven. Want zonder kunst en cultuur kan Amsterdam niet leven en de bruisende stad zijn die zij is.

We staan voor grote uitdagingen. Kunst die er toe doet, wordt nog te vaak over het hoofd gezien. Het talent en het publiek van morgen dreigt daarom de aansluiting met kunst en cultuur in de stad te missen. Samen kunnen we hier iets aan doen. Dat is onze uitdaging voor de komende jaren. De stad blijft groeien en er zijn nog steeds wijken met onvoldoende culturele voorzieningen. Daarom investeren we in plekken voor cultuur door de hele stad en maken we een inhaalslag in de stadsdelen Zuidoost, Nieuw-West en Noord. Nieuwe makers hebben nog te weinig ruimte in Amsterdam om zich te ontwikkelen. Daarom gaan we verder met het broedplaatsenbeleid en creëren we voor hen meer financiële ruimte bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Iedereen in de sector wil stappen zetten op het gebied van toegankelijkheid, maar velen vragen zich af hoe dit dan moet. Daarom werken we samen met de sector aan een nog grotere inzet op het gebied van diversiteit, inclusie en sociale veiligheid om het publiek, talent en het personeel van de toekomst aan ons te blijven binden. En – tot slot – schuilt er een goudmijn aan talent en ideeën in de Amsterdamse nacht. Met ons beleid op het gebied van nachtcultuur hopen we dat de hele stad nog meer zal zien wat de nacht te bieden heeft. Op die manier kunnen we de aansluiting tussen cultuur 's nachts en overdag verbeteren. Zomaar een greep uit de plannen die er nu liggen. Ik nodig u uit om deze Hoofdlijnen van het Kunstenplan met aandacht te lezen.

Zonder kunst en cultuur kan Amsterdam niet leven en de bruisende stad zijn die zij is.

Laatst mocht ik ongepland even spieken bij een jonge maker die in een kleine ruimte van een Amsterdams theater aan het repeteren was. Ze werkte aan haar solovoorstelling. Ik had haar nog nooit ontmoet en ik kon me voorstellen dat het nogal stoorde: in één keer een groep mensen in je repetitieruimte. Het maakte haar niets uit. Haar verhaal, uitgedrukt in dans en woord, ging over jezelf vinden en je eigen verhaal vertellen. Ze kende ons niet maar gaf ons alles. Ik was tot tranen toe geroerd. Magisch. Ik verliet het theater en dacht opnieuw: als dit er is, wat is er dan nog meer?

Ik denk terug aan dat moment nu we onze nieuwe plannen presenteren om de cultuursector te versterken. Ik ben trots op deze plannen. Maar vooral ben ik trots als Amsterdammer op al die mensen die dag en nacht keihard werken om met kunst en cultuur onze stad mooier te maken. Jullie verrijken onze stad met mogelijkheden, nieuwe verhalen en momenten van magie. En daar heeft iedereen wat mij betreft recht op.

Touria Meliani
Wethouder
Kunst en Cultuur

Inhoud

1	Vele verhalen maken de stad	8
2	Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028	18
3	Investeren in de hele stad	24
4	Ontwikkelen en ontmoeten: cultuureducatie en talentontwikkeling	34
5	Hoofdstad voor cultuur: samenwerking met de regio en het Rijk	42
6	Internationale cultuurstad	46
7	Cultureel vastgoed	52
8	Aanvullend beleid	56
9	Systematiek Kunstenplan 2025-2028	62
10	Beoordelingscriteria aanvragen Kunstenplan 2025-2028	68
11	Financieel kader Kunstenplan 2025-2028	74

Bijlagen

De bijlagen zijn beschikbaar via www.amsterdam.nl/kunstenplan

- 1 Profielen stadsdelen en stadsgebied
- 2 Mapping Amsterdam: Internationale culturele activiteiten in 2019 en 2022
- 3 Regeling vierjarige subsidies 2025-2028 - AFK
- 4 Contouren regeling Ontwikkeling 2025-2028 – AFK
- 5 Toelichting Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie
- 6 Inrichtingseisen aanvragen Kunstenplan 2025-2028
- 7 Richtlijnen ondernemingsplan instellingen onder verantwoordelijkheid gemeente
- 8 Meerjarenonderhoudsplan (MOP) en verantwoording
- 9 Verordening Amsterdamse culturele infrastructuur, Hoofdlijnen en Kunstenplan
- 10 Planning Kunstenplan 2025-2028
- 11 Adviezen stadsdelen

Onder voorbehoud van goedkeuring
door de gemeenteraad op 8/9 november 2023.

Disclaimer: In dit document worden instellingen genoemd ter illustratie. Deze instellingen kunnen hier geen rechten aan ontleenen.

H1

Vele verhalen maken de stad

In 2025 staan we stil bij de 750e verjaardag van onze stad. Het wordt een jaar van terugkijken en herdenken. Van vieren en vooruitkijken. Een jaar van samen ervaren. De liefde voor onze stad is iets wat Amsterdammers verbindt, al vele eeuwen. Vele generaties bewoners en bezoekers werden en worden nog steeds aangetrokken door het unieke en tijdloze karakter van Amsterdam: de vrije stad. De stad van tolerantie, creativiteit en vrijzinnigheid.

**Kunst biedt
schoonheid,
troost, ontroert,
inspireert
en brengt
ons samen.**

Die vrijheid heeft mensen uit de hele wereld door de eeuwen heen naar Amsterdam getrokken. Zo kwamen talloze culturen samen. Velen vonden in onze stad een thuis waar ze konden zijn wie ze wilden zijn – vrij van vervolging om hun geloof of levenswijze. Amsterdam was een plek waar ze hun dromen konden waarmaken. Zo ontstond de stad van vele verhalen.

In Amsterdam hebben de deuren altijd open gestaan voor vernieuwing – en voor nieuwe verhalen. De stad bood zo ook toegang tot kunst en de beoefenaars ervan: veelal dwarsdenkers die ons nieuwe perspectieven laten zien en ons uitnodigen tot een dialoog met elkaar. Amsterdam is de stad waar een oude meester als Rembrandt van Rijn vanaf 1631 – geïnspireerd door samensmelting van culturen en levendigheid rondom zijn atelier aan de Sint Antoniebreesraat – zijn nu wereldberoemde eigen schilderstijl ontwikkelde. De vrijheid van het Amsterdamse nachtleven in de jaren '80 heeft Erwin Olaf geprikkeld om als fotograaf zijn eigen wereld te creëren. En het is de Amsterdamse blik op de wereld waarmee Marco Gerris sinds het begin van deze eeuw met ISH de grenzen van hiphopdans binnen onze stad Nederland en het buitenland verlegt.

Die vrijheid van toen moeten we koesteren. Maar die vrijheid moeten we vooral ook vasthouden voor de makers en culturele instellingen van nu en van de toekomst. Om ze diezelfde vrijheid te bieden, is het van groot belang dat wij ze als stad gelijke kansen, toegang en ruimte geven. We zullen het traditionele denken over kwaliteit moeten loslaten. Alleen dan doen we recht aan al die verhalen die iedere dag in Amsterdam verteld worden. We moeten ernaar streven alle Amsterdammers toegang te geven tot kunst en cultuur. We moeten ervoor zorgen dat zij zich aangesproken voelen, zich uitgenodigd voelen om deel te nemen aan het culturele leven in de stad. Dit zijn de uitgangspunten die centraal staan in het cultuurbeleid van de gemeente voor de periode 2025-2028.

Een nieuwe koers

Amsterdam is een stad van vele verhalen maar we zien, horen en voelen ze niet allemaal. Wel worden er steeds meer stappen gezet om de minder bekende verhalen voor het voetlicht te brengen en nieuw talent een podium te bieden: we willen een breder aanbod creëren om zo veel mogelijk publieksgroepen te trekken. Dit is van cruciaal belang om Amsterdam te maken tot de cultuurstad die er voor iedereen is – een cultuurstad die is voorbereid op de toekomst.

Hoe die toekomst er precies uitziet, weten we nu nog niet. Wel zien we hoe snel de stad verandert, groeit, en duurder, voller en complexer wordt. We zien toenemende polarisatie en segregatie, steeds grotere economische verschillen en steeds minder verbinding tussen mensen. Kunst en cultuur staan op zichzelf, maar kunnen hierbij ook een tegenkracht vormen, een kracht die verbindt, inspireert en nieuwe perspectieven toont. Onze stad kan niet zonder kunst, cultuur en erfgoed.

Om die reden willen we met het Kunstenplan 2025-2028 gezamenlijk werken aan een nieuwe koers in Amsterdam. Een koers op basis van scherpe keuzes over de verdeling van financiële middelen. Een koers die reageert op wat in de stad gebeurt, reflecteert op het verleden maar juist ook vooruit kijkt. Een koers gericht op een toekomst waarin de makers van nu bepalend gaan zijn. En juist daarom hebben deze makers ruimte nodig, mentaal en fysiek. Zuurstof om te kunnen creëren en te experimenteren, om nieuwe verhalen te kunnen vertellen en vorm te kunnen geven.

Erkenning en steun

Met de Hoofdpijnen Kunstenplan 2025-2028 erkent het college de grote waarde van kunst en cultuur voor onze stad. Kunst biedt schoonheid, troost, ontroert, inspireert en brengt ons samen. Het zit in het DNA van onze stad, of we het nu hebben over beeldende kunst, erfgoed, nachtcultuur, fotografie of dans: de vele makers en culturele instellingen zijn onmisbaar voor onze stad. Bijna 10 procent van de beroepsbevolking van Amsterdam heeft een baan in de culturele en creatieve sector. Het culturele aanbod van Amsterdam is ook van grote waarde voor het vestigingsklimaat. De kunst- en cultuursector van de hoofdstad bedient niet alleen de stad, maar ook de regio en het land.¹

Tegelijkertijd heeft het college oog voor de zorgen die er zijn binnen de sector. De druk op instellingen en makers is groot door onder andere hoge inflatie, gebrek aan personeel en betaalbare ruimte, veranderend publieksgedrag en de nasleep van de coronacrisis. Als stad steunen we kunst en cultuur de komende Kunstenplanperiode met € 160,7 miljoen euro per jaar, ondanks de grote druk op de gemeentebegroting. Vanaf het jaar 2024 worden eveneens de subsidies binnen het Kunstenplan structureel nominaal gecompenseerd met 5,2%.²

Ook blijft het college zich op andere manieren inzetten voor de sector. Na steunpakketten in 2021 en 2022 heeft het college ook in 2023 incidenteel € 5,3 miljoen beschikbaar gesteld voor een herstelplan kunst en cultuur 2023-2024.³ Hierbij is de samenwerking gezocht met diverse private culturele fondsen om zo meer geld beschikbaar te stellen voor de sector. In het kader van Amsterdam 750 is daarnaast incidenteel € 1,75 miljoen beschikbaar gesteld voor culturele projecten in het jubileumjaar. Voor noodsteun op het gebied van energiekosten stellen we in 2024 € 1,4 miljoen voor de cultuursector van Amsterdam beschikbaar.⁴

In de komende periode zetten we in op nog meer samenwerking met de private fondsen voor cultuur in onze stad. De bijdragen van deze partijen aan de kunst en cultuur in Amsterdam is van grote waarde voor instellingen en makers. Onze waardering voor deze inzet is groot. We bouwen voort op de in 2022 gestarte samenwerkingen met onder andere het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Van den Ende Foundation.

Ongelijke toegang en aansluiting tot kunst en cultuur

Nog niet in alle stadsdelen is er evenveel aanbod en plek om kunst te maken en te bekijken. We zien een scheve verdeling als we kijken naar de beschikbare vierkante meters aan kunst en cultuur, afgezet tegen het aantal inwoners per stadsdeel:

¹ Zie [Monitor Creatieve Industrie 2021 – Media Perspectives](#)

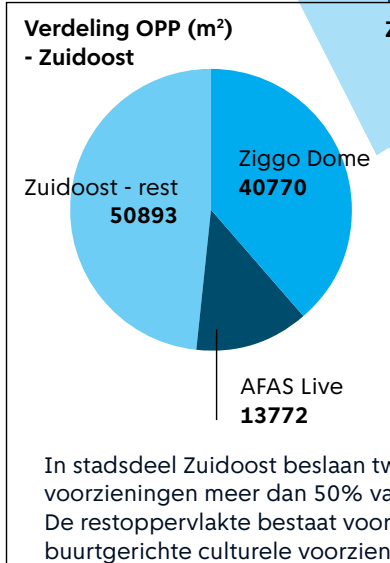
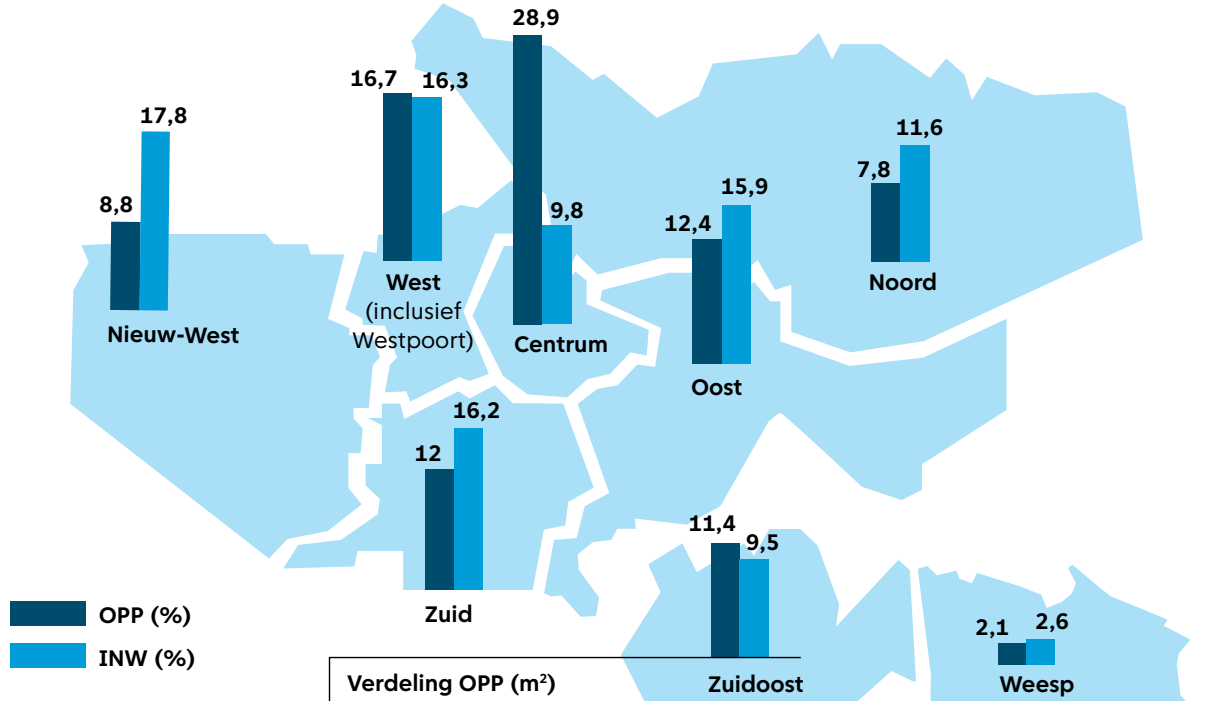
² Onder voorbehoud van de vaststelling van de begroting 2024 door de gemeenteraad in november 2023

³ Zie raadsinformatiebrief 'Herstelplan kunst en cultuur 2023-2024' van 19 juli 2023

⁴ Onder voorbehoud van de vaststelling van de begroting 2024 door de gemeenteraad in november 2023

Ruimte voor kunst en cultuur

Verdeling van ruimte voor kunst en cultuur over de stadsdelen en het stadsgebied Weesp, vergeleken met het aantal inwoners van de stadsdelen/stadsgebied. Uitgedrukt in percentages van totale oppervlakte en het totale inwonersaantal van Amsterdam.

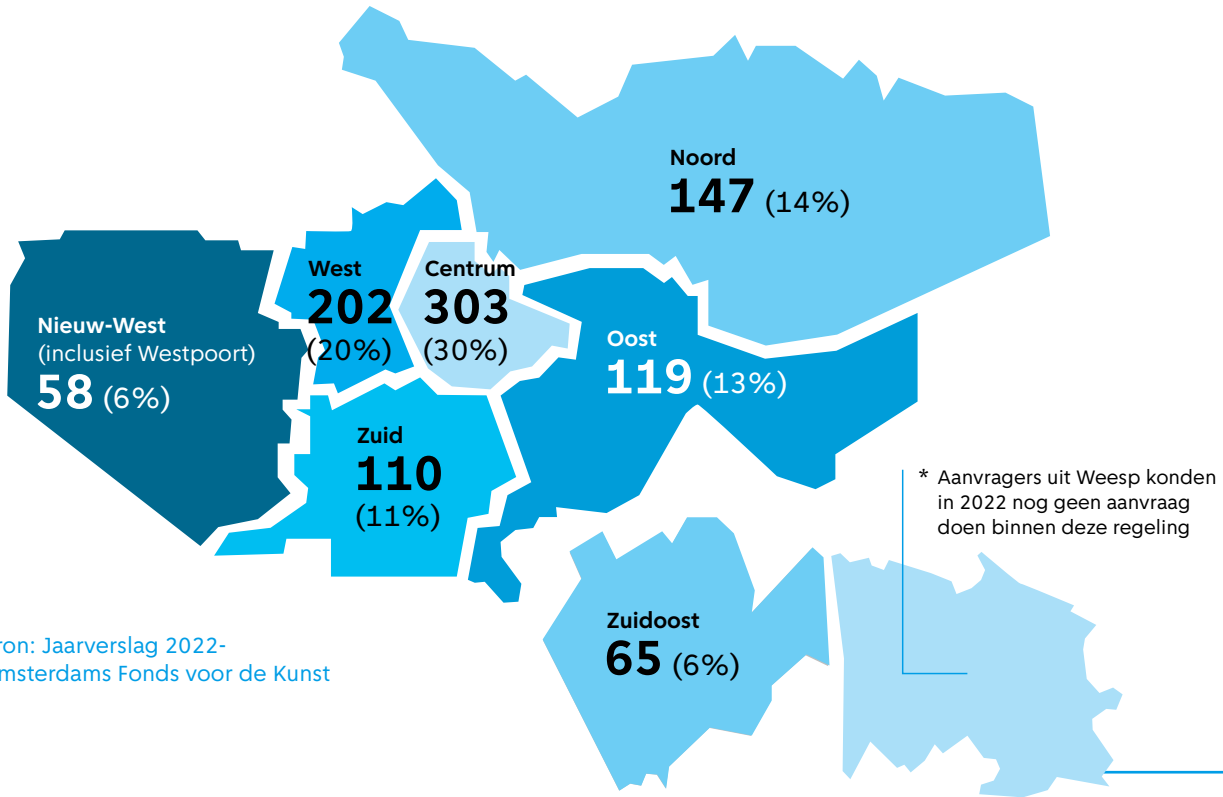
In stadsdeel Zuidoost beslaan twee grootschalige, stedelijke voorzieningen meer dan 50% van de totale oppervlakte. De restoppervlakte bestaat vooral uit middelgrote of kleinere, buurtgerichte culturele voorzieningen.

Met name in de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost is er minder ruimte voor kunst en cultuur. Dit zijn ook de stadsdelen waar de bevolkingsgroei tussen 2023 en 2050 naar verwachting het grootst zal zijn.⁵ Ook de toegang tot financiering voor kunst en cultuur vanuit de gemeente is vooralsnog ongelijk verdeeld over de stad, zoals blijkt uit het jaarverslag 2022 van het AFK:

⁵ [Prognose bevolking 2023-2050 | Website Onderzoek en Statistiek \(amsterdam.nl\)](https://www.amsterdam.nl/onderzoek-en-statistiek/publicaties/prognose-bevolking-2023-2050/)

Amsterdams Fonds voor de Kunst | Uitvoeringslocatie toegekende aanvragen projectregelingen 2022

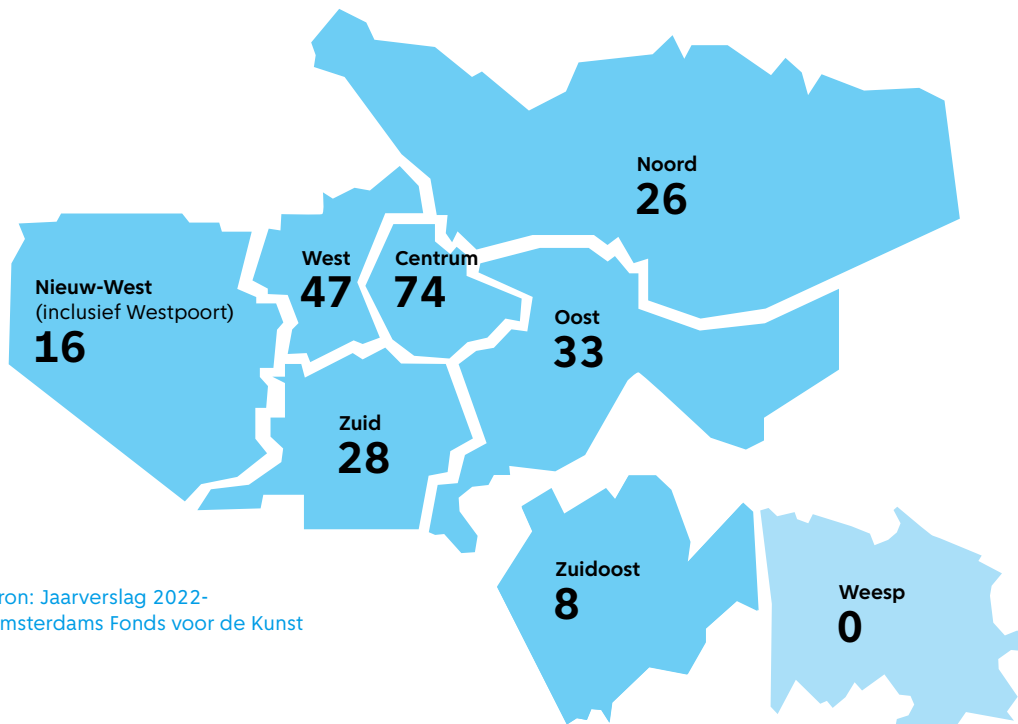
Per toekenning zijn meerdere uitvoeringslocaties mogelijk.

Bron: Jaarverslag 2022-
Amsterdams Fonds voor de Kunst

Amsterdams Fonds voor de Kunst | Spreiding toekenningen Mijn Eerste Aanvraag 2022

Uitvoeringslocaties toegekende projecten, verdeling over de stadsdelen en het stadsgebied Weesp. Per toekenning zijn meerdere uitvoeringslocaties mogelijk.

Bron: Jaarverslag 2022-
Amsterdams Fonds voor de Kunst

We werken verder aan een meer gelijke verdeling van kunst en cultuur over de stad. Dit doen we zowel door te investeren in nieuwe plekken als door drempels weg te nemen in de toegang tot subsidies en andere financieringsmogelijkheden.

In de afgelopen jaren zijn op diverse plekken in de stad nieuwe culturele instellingen en initiatieven ontstaan – vaak op initiatief van makers en met een eigen investering. Ze vertellen vaak een onderscheidend of nog niet eerder belicht verhaal, en hebben vaak een belangrijke betekenis voor de lokale gemeenschap. Denk bijvoorbeeld aan de *Foundation Hiphop Academy* in Zuidoost die als hoeders van de HipHop cultuur kennis, *skills* en lessen overdragen aan een nieuwe generatie. Of *Maqam* in West die buurtbewoners en lokaal talent samenbrengt met tentoonstellingen, concerten en presentaties. In de nieuwe periode willen we ruimte bieden aan juist dit soort initiatieven die klaar zijn om door te groeien maar hiervoor middelen en slagkracht nodig hebben.

De kracht van de wijken

Met de nieuwe koers voor kunst en cultuur kijken we naar wijken, waar talentvolle makers zich ontplooiën en zich ontwikkelen. Talent ontwikkelt zich via een opleiding maar vaak ook via lokale communities en in verbinding met andere domeinen. Nabijheid van kunst en cultuur en plek om te maken zijn dan ook van essentieel belang. In de wijken werken makers en kunstenaars en ontstaan (nieuwe) initiatieven, nieuwe verhalen, nieuwe kunstvormen en nieuwe verbindingen. Denk bijvoorbeeld aan *Buurtwerkplaats Noorderhof* in Nieuw-West waar diverse groepen uit de wijk (van bewoners tot statushouders, kunstenaars en studenten) gezamenlijk sleutelen aan de maatschappij met kunst, vormgeving, ontwerp, en ambacht als gereedschap. De waarde van wat zij doen voor de lokale leefomgeving is groot. Hun aanwezigheid en de activiteiten die zij organiseren, zorgen voor meer verbinding tussen bewoners. Dit bevordert de betrokkenheid bij de eigen wijk en draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling.

We kijken naar de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost, waar we met het Kunstenplan 2021-2024 een inhaalslag zijn gestart. Maar we kijken nu nadrukkelijk ook naar andere delen van de stad, waar verdicht wordt, waar ook nieuwe wijken worden toegevoegd en waar te weinig aanbod is gericht op de bestaande wijken. Om de kracht van de wijken te benutten, is het zaak om goed te kijken wat er nodig is: waar liggen er kansen? Waar kunnen we knelpunten wegnemen? Waar zijn er extra ateliers, broedplaatsen, presentatie- en repetitieruimten nodig? Alleen op die manier kunnen makers zich ontwikkelen en hun werk presenteren in hun eigen omgeving.

Daarnaast is er meer inzet nodig om (beginnende) makers en culturele organisaties te helpen om te professionaliseren en te helpen bij het aanvragen van startbudgetten, projectsubsidies en stipendia. Dat betekent onder andere meer aandacht voor het informeren van de cultuursector en het inrichten van laagdrempelige regelingen. Hierbij werken we nauw samen met de stadsdelen en het AFK.

Om te bepalen wat nodig is, en waar, hebben alle stadsdeel en het stadsgebied Weesp een eigen profiel opgesteld. Hierin zijn de unieke kenmerken van het stadsdeel of stadsgebied beschreven en de ambities en uitdagingen voor de komende jaren vastgelegd. We bepalen gezamenlijk waarmee we aan de slag gaan. De profielen van de stadsdelen en het stadsgebied zijn opgenomen in **bijlage 1** 'Profielen stadsdelen en stadsgebied'.

We blijven investeren in nieuwe en bestaande plekken voor kunst en cultuur in de stad en kijken hierbij gericht naar de wijken.

De kracht van de makers

Het vertellen van verhalen begint bij de makers. Die worden vaak verteld op plekken die niet tot de bestaande culturele infrastructuur behoren. Daarom willen we in dit Kunstenplan meer ruimte creëren voor makers. Makers die een kunstvakopleiding hebben gedaan, én makers die autodidact zijn. Makers die vervolgens hun eigen toonaangevende collectieven starten, zoals *KIP Republic* en *Black Sheep Can Fly*. Als we bij de makers beginnen, dan zien en beleven we meer, dan blijkt de culturele infrastructuur veel groter, dan krijgen meer makers een kans en worden meer publieksgroepen bereikt.

Ruimte en vertrouwen

We versimpelen de Kunstenplansystematiek. We creëren met het Kunstenplan 2025-2028 meer ruimte voor nieuwe instroom van culturele instellingen die nu nog ondervertegenwoordigd zijn binnen het brede kunst- en cultuuraanbod in de stad. We bieden meer directe ondersteuning aan makers. We gaan daarbij uit van een nieuwe balans met meer aandacht voor kwaliteit boven kwantiteit. We verlagen zo veel mogelijk de administratieve lasten voor instellingen en geven vertrouwen. Diversiteit en inclusie nemen we als integraal onderdeel mee in de beoordeling van de aanvragen. We vragen hierbij extra aandacht voor de toegankelijkheid van culturele instellingen. We bieden de sector graag de helpende hand bij het bevorderen van sociale veiligheid.

Investeren in de hele stad

We blijven investeren in nieuwe en bestaande plekken voor kunst en cultuur in de stad en kijken hierbij gericht naar de wijken. Naast het (ver)bouwen van gebouwen voor kunst en cultuur, kijken we gericht naar versterking en uitbreiding van de culturele infrastructuur in de stad. Hierbij zetten we de inhaalslag voor Noord, Nieuw-West en Zuidoost voort, maar kijken ook naar andere delen van de stad. Onze blik is gericht op nieuwe productie- en presentatieplekken, broedplaatsen, plekken om te experimenteren, plekken voor beoefening en plekken voor nachtcultuur. Dat kan gaan om al bestaande gebouwen, maar dit kan ook gaan om nog nieuw te bouwen vastgoed.

Ook zetten we ons in voor misschien wel de meest toegankelijke vorm van kunst in de stad: kunst in de openbare ruimte. Dat doen we in de bestaande stad maar ook in nieuw te ontwikkelen gebieden. Daarbij onderkennen we het belang van het betrekken van de lokale gemeenschap bij de totstandkoming of keuze voor nieuwe werken. Herkenbaarheid is hierbij een belangrijk trefwoord.

Om een zo breed mogelijk publiek te bereiken, zoeken we ook naar kruisbestuiving met de beleidsagenda's van de gemeente op het gebied van nachtcultuur en festivals. We kijken hierbij onder andere naar samenwerking op het gebied van talentontwikkeling maar we kijken ook naar de ruimtelijke opgaven van de stad.

Cultuureducatie: inzet op kansengelijkheid

Op het gebied van cultuureducatie gaan we de komende periode ongelijk investeren voor gelijke kansen. We blijven een basisaanbod bieden aan alle kinderen in het primair onderwijs, maar willen extra investeren op scholen en in buurten waar kinderen dit het hardst nodig hebben. Ook cultuurcoaches, die een verbindende rol hebben bij binnenschools naar buitenschools aanbod, krijgen een vaste plek in ons beleid. We maken met de schoolbesturen voor de periode 2025-2028 nieuwe afspraken en werken toe naar meer bevoegde en vakbekwame docenten.

Ontwikkelen en ontmoeten

We creëren daarnaast meer mogelijkheden voor in- en doorstroming van talent. Dit doen we door meer plekken voor talentontwikkeling mogelijk te maken, maar ook door oog te hebben voor talent dat zich buiten de gebaande paden ontwikkelt. Voor deze autodidacten zijn *communities* – gemeenschappen – belangrijke plekken. Het zijn netwerken – bijvoorbeeld in *Cinetol* in Zuid of *Kazerne Reigersbos* in Zuidoost – die waarde hechten aan het leren van en met elkaar, samen zijn en in verbinding zijn met hun gemeenschap. We willen deze nieuwe doelgroep beter faciliteren.

Hoofdstad voor cultuur

We pakken onze verantwoordelijke rol binnen de regio en benutten meer kansen voor de Amsterdamse kunst- en cultuursector binnen de Metropoolregio Amsterdam op het gebied van ruimte voor cultuur, cultuureducatie en publieksbereik. Als hoofdstad voor cultuur willen we de samenwerking met het Rijk verder uitbreiden. Bijvoorbeeld door het zoveel mogelijk gelijktrekken van de procedure voor het aanvragen en verantwoorden van subsidies door culturele instellingen en gezamenlijk te monitoren. Samen met het Rijk realiseren we het Nationaal Slavernijmuseum.

Amsterdam in de wereld

We blijven voorbij de landsgrenzen kijken als het gaat om kunst en cultuur. We willen een stad zijn die makers, instellingen en culturele professionals uit de hele wereld aantrekt. Zo laat het *Holland Festival* jaarlijks vele Amsterdammers en bezoekers kennismaken met unieke crossovers tussen podiumkunsten, beeldende kunst en visuele kunst van makers uit de hele wereld – binnen een lokale context. Paradiso is in het kader van *Summer Dance Forever* elke zomer voor een week even dé HipHop tempel van de wereld. Daar komen jonge en gevestigde dansers uit de hele wereld naar toe om met elkaar de strijd aan te gaan en gekroond te worden tot 's werelds beste danser.

Andersom is een groot deel van de culturele sector van Amsterdam actief buiten onze landsgrenzen. Voor sommige instellingen – bijvoorbeeld het *Koninklijk Concertgebouworkest* – is die blik onlosmakelijk verbonden met de eigen organisatie. Andere instellingen kiezen voor verdieping, zoals de wijktheatervoorstellingen van *Female Economy* in Paramaribo.

We willen deze internationale blik meer verbinden met de lokale dynamiek en ontwikkelingen in onze stad. Bijvoorbeeld door ruimte te bieden aan verhalen uit andere delen van de wereld, zoals de steden en regio's waar de inwoners van Amsterdam hun herkomst vinden. Dit vraagt om een nieuwe balans: we zijn ons ervan bewust dat deze ambities kunnen wringen met de impact van internationale reisbewegingen op het klimaat. We koersen op het gebied van internationaal cultuurbeleid daarom op meer kwaliteit in plaats van kwantiteit.

Duurzaam en toegankelijk cultureel vastgoed

We hebben extra aandacht voor duurzaam cultureel vastgoed en verwachten ook dat instellingen hier rekening mee houden in hun meerjaren onderhoudsplannen. Ook werken we in de nieuwe periode aan het fysiek toegankelijk maken van panden in eigendom van de gemeente waarin culturele instellingen zijn gehuisvest.

In navolging van de college brede aanpak 'Onze stad van morgen'⁶ willen we ook met het Kunstenplan 2025-2028 bijdragen aan een meer duurzame stad. We volgen hierbij de aanbevelingen op uit het advies van de Raad voor Cultuur over duurzaamheid in de cultuursector en werken hierbij samen met het Rijk.

**We blijven
voorbij
de landsgrenzen
kijken als het
gaat om kunst
en cultuur.**

⁶ Zie https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/publicaties-duurzaam-groen/onze-stad-morgen/?PagClsIdt=17311563#PagCls_17311563

H2

Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028

In de periode 2025-2028 bouwen we met de nieuwe koers verder aan een sterke, open en representatieve cultuurstad. Een stad waarin alle Amsterdammers in alle wijken en gebieden in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur. Een stad waarin Amsterdammers zich voldoende kunnen herkennen in wat de musea, podia, theaters, clubs en festivals te bieden hebben. De culturele hoofdstad waarin ruimte is en blijft voor culturele organisaties en broedplaatsen, meer focus komt op de makers en waar kansengelijkheid een centraal uitgangspunt van het beleid op cultuureducatie en talentontwikkeling.

Verschuiving van middelen voor meer instroom van instellingen en steun aan makers

Het college heeft begrip voor de aandacht die de Kunstraad in de Verkenning 2022⁷ vraagt voor aan de ene kant de grote uitdagingen waar de sector voor staat (van stijgende kosten tot een veranderend (gedrag van) publiek en lange nasleep van de coronacrisis) – en anderzijds een groeiende stad met een veranderende behoefte aan kunst en cultuur. Daarom probeert het college binnen de mogelijkheden die er zijn kunst en cultuur in de stad te steunen, zowel structureel als incidenteel.

Het college is echter niet in staat om het Kunstenplanbudget voor de periode 2025-2028 structureel te verhogen. Willen we een nieuwe koers inzetten, dan vraagt dit om scherpe keuzes. Het college laat zich daarbij leiden door de principes van het Amsterdams Akkoord – het coalitieakkoord voor de periode 2022-2026. Om samen vooruit te komen dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten. En we investeren ongelijk in gelijke kansen. We pakken onze verantwoordelijkheid als gemeente, maar vragen de private sector nadrukkelijk ook om bij te dragen aan kunst en cultuur in onze stad.

Met de nieuwe koers creëren we ruimte voor instroom van culturele instellingen in het Kunstenplan die nu nog ondervertegenwoordigd zijn binnen het brede kunst- en culturaanbod in de stad. We kiezen voor meer en meer directe ondersteuning aan makers. En we willen een meer gelijk speelveld creëren voor de instellingen die een aanvraag willen indienen binnen het Kunstenplan. We verschuiven daarom binnen het Kunstenplanbudget voor de periode 2025-2028 € 3 miljoen naar het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) om zo de vierjarige regeling, de ontwikkelregeling en de regeling voor projectsubsidies voor de periode 2025-2028 aan te vullen. Meer instellingen ontvangen hierdoor structurele financiering of kunnen zich ontwikkelen, en per jaar kunnen meer makers – verspreid over de stad – ondersteuning krijgen voor projecten.

Zie **hoofdstuk 11** voor een toelichting op het financieel kader Kunstenplan 2025-2028.

Een nieuwe systematiek: overzichtelijk en duidelijk

Instellingen kunnen een aanvraag indienen voor het Kunstenplan 2025-2028 bij het AFK. Het fonds voert twee regelingen uit in het kader van het Kunstenplan 2025-2028: de regeling vierjarige subsidies 2025-2028 en de regeling Ontwikkeling 2025-2028. Hiervoor is respectievelijk € 51,2 miljoen (verwachte prijspeil 2024) en € 1,5 miljoen (verwachte prijspeil 2024) per jaar beschikbaar in de periode 2025-2028. Meer instellingen dan voorheen zullen een Kunstenplansubsidie aanvragen bij het AFK. Dit betekent een uitbreiding van de werkzaamheden en het budget van het AFK en een grotere verantwoordelijkheid. Het college heeft er alle vertrouwen in dat het AFK – dat dit jaar 50 jaar bestaat – de extra taken op een zorgvuldige en professionele manier zal uitvoeren.

Het college neemt het advies ‘*Voor de kunsten – voor de stad*’ *Advies over de culturele infrastructuur van Amsterdam – Kunstenplan 2025-2028*⁸ van de Amsterdamse Kunstraad over. Dit betekent concreet dat het Amsterdam Museum, het Stedelijk Museum Amsterdam, de Nationale Opera & Ballet, Internationaal Theater Amsterdam, het Koninklijk Concertgebouworkest, het Bijlmer Parktheater en Theater de Meervaart rechtstreeks een subsidie van de gemeente ontvangen die is opgenomen in de gemeentebegroting onder de titel Kunstenplan. Deze zeven instellingen vragen een subsidie aan bij de gemeente. Na indiening zal de Kunstraad het college adviseren over de toe te kennen bedragen voor de periode 2025-2028.

⁷ Zie [Verkenning 2022 - Amsterdamse Kunstraad](#)

⁸ Zie [Advies-Amsterdamse-Kunstraad_Voor-de-kunsten-voor-de-stad.pdf](#)

Met de nieuwe koers creëren we ruimte voor instroom van culturele instellingen in het Kunstenplan die nu nog ondervertegenwoordigd zijn.

Voor de zeven instellingen samen reserveert het college in de periode 2025-2028 per jaar € 60,0 miljoen (verwachte prijspeil 2024). Hier is meer dan de helft van het totaal beschikbare budget voor meerjarige financiering binnen het Kunstenplan 2025-2028 mee gemoeid. Met dit subsidieplafond zal de Kunstraad worden gevraagd om op basis van de aanvragen tot een verdeling over de zeven instellingen te komen. Ten opzichte van het huidige totaalbudget voor deze instellingen binnen het Kunstenplan 2021-2024, betekent dit dat er in de periode 2025-2028 in totaal € 3 miljoen minder voor hen beschikbaar is. Het college vindt dat in deze moeilijke tijden de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. We verzoeken daarom deze zeven instellingen bij hun aanvraag hierin hun verantwoordelijkheid te nemen. In het bijzonder kijkt het college hierbij naar de instellingen die beschikken over naar verhouding omvangrijke steunfondsen die onder meer zijn ingericht om bij te springen in moeilijke tijden en over voldoende vermogen beschikken. Het college kijkt ook naar instellingen die succesvol zijn op het gebied van het binnenhalen van bijdragen uit sponsoring en fondsenwerving. De gemeente zal actief het gesprek met de private sector aangaan om de cultuursector van onze stad te (blijven) steunen.

Voor een nadere toelichting over de systematiek van het Kunstenplan 2025-2028, zie **hoofdstuk 9**.

Kunst en cultuur voor iedereen

Amsterdam wil een open en vrije cultuurstad zijn, nu en in de toekomst. Onze stad groeit de komende jaren tot ruim een miljoen inwoners in 2035 en daarmee groeit ook de diversiteit aan inwoners. Alle Amsterdammers hebben recht op toegang tot kunst en cultuur in de stad en in de wijk, met een aanbod dat aansluit op hun leefwereld.

Van bewustwording naar eerste belangrijke stappen

Voor het Kunstenplan 2021-2024 gold het actieplan Diversiteit en Inclusie als instapeis. Bij de beoordeling van de plannen voor de periode 2021-2024 constateerde het AFK dat dit actieplan bewustwording rondom diversiteit en inclusie heeft vergroot. Veel instellingen zijn gaan nadenken over hun positie in Amsterdam als diverse stad. In 2021 en 2022 is een tussentijds onderzoek uitgevoerd door de afdeling Kunst en Cultuur naar de voortgang van de uitvoering van de actieplannen. In dit onderzoek worden de inzichten van het AFK bevestigd. Instellingen zetten stappen om representatief en relevant te zijn (en te blijven) voor de stad. Ze zijn actief bezig om doelstellingen uit hun actieplan te realiseren. Er wordt binnen en buiten de organisaties nagedacht en een constante dialoog gevoerd over diversiteit, inclusie en de verhouding tot de stad. Na de lockdowns vindt een steeds jonger publiek het aanbod in de stad, en wordt er sectorbreed een meer inclusief taalgebruik gehanteerd.

2025-2028: doorpakken en bestendigen

Op het gebied van diversiteit en inclusie pakken we door in 2025-2028 zetten en willen we het beleid bestendigen en verduurzamen. Er zijn nog steeds Amsterdammers die geen toegang hebben tot het aanbod in de stad.

We verwachten van instellingen dat ze zich blijven verhouden tot de stad, de buurt en de Amsterdammers. We vragen voor de periode 2025-2028 niet meer om een apart actieplan Diversiteit en Inclusie. Dit wordt in lijn met het advies van de Kunstraad een integraal onderdeel van de beoordeling van de aanvragen – zowel voor de instellingen binnen de meerjarige regelingen van het AFK als voor de zeven instellingen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Van de instellingen verwachten we in hun activiteitenplan concrete doelstellingen op gebied van diversiteit en inclusie. Dit geldt voor Publiek, Personeel (inclusief sociale veiligheid), Programmering, Partners en (fysieke) toegankelijkheid – de zogeheten 4 P's.

Programma leiderschap divers talent

In de periode 2025-2028 investeren we in het leiderschap van instellingen en makers die nu nog ondervertegenwoordigd zijn binnen het brede culturaanbod in de stad. We volgen succesvolle voorbeelden in onder andere Londen en New York.⁹ We ontwikkelen een programma gericht op het vergroten van het zakelijk en artistiek leiderschap voor (toonaangevende) professionele makers, nieuw talent en instellingen – gekenmerkt door hun diversiteit – die hun stempel drukken op het aanbod en de stad van morgen. We spreken op dit moment met verschillende private fondsen en organisaties over samenwerking en presenteren in 2024 een concrete uitwerking van het programma.

Een veilige sector om in te werken

Een veilige werkomgeving is cruciaal om je werk goed te kunnen doen, om je te ontwikkelen en te groeien. Elke vorm van grensoverschrijdend gedrag is ontoelaatbaar. Een combinatie van hoge (werk)druk, kwetsbare arbeidsrelaties en liefde voor het vak zorgt tegelijkertijd helaas nog te vaak voor onveilige situaties in de kunst- en cultuursector. Tel daar de vaak kortlopende contracten en beperkte toegang tot de sector bij op, en het wordt duidelijk dat de kunst- en cultuursector extra waakzaam moet zijn. Deze inzichten werden onlangs bevestigd in de diverse (openbare) gesprekken die het college met de sector heeft gevoerd. Ook is dit duidelijk beschreven in het rapport van de Raad voor Cultuur *Over De Grens*.¹⁰

De cultuur en de norm staan nu ter discussie. Niet alleen in de culturele en creatieve sector, ook in andere delen van onze samenleving. Dat is goed en noodzakelijk. Maar het gaat ook gepaard met het openbaar maken van wat lang verborgen is geweest. Daar moeten wij ons nu toe verhouden, als gemeente én als sector. We moeten komen tot een nieuwe balans, tussen vertrouwen geven en aansturen en een heldere rol en taakverdeling tussen de subsidiegever en de instelling.

Het college benadrukt dat de Arboret bedrijven, organisaties en instellingen in Nederland verplicht om te zorgen voor een veilige werkomgeving. Dat geldt dus ook voor de culturele sector. Besturen en raden van toezicht van instellingen hebben een belangrijke verantwoordelijkheid om ook toe te zien op dit onderwerp binnen hun organisaties. We doen een oproep aan instellingen om zowel een interne als een externe vertrouwenspersoon aan te stellen, en samen met werknemers een code of conduct (ook wel: gedragscode) te ontwikkelen.

In de aanvraag voor het Kunstenplan dienen instellingen specifiek aandacht te besteden aan sociale veiligheid. Dit geldt voor zowel intern als extern personeel (zoals makers, technici, zzp'ers, etc.).¹¹ Van de zeven instellingen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, wordt nadrukkelijk verwacht dat zij in de subsidieaanvraag aandacht besteden aan dit onderwerp. Bij de integrale beoordeling van de aanvragen door de Kunstraad en het AFK zal dit thema binnen het onderwerp 'diversiteit en inclusie' worden meegenomen.

⁹ Bijvoorbeeld het programma Incubator for Executive Leaders of Color 2023 van de New York Foundation for the Arts. Meer info: [The Incubator for Executive Leaders of Color 2023 - NYFA](#)

¹⁰ Zie [Over de grens | Advies | Raad voor Cultuur](#)

¹¹ Een handzaam beleidskader voor de sector is Veilig de Vloer op, van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK). Meer info via: [Home - socialeveiligheidpodiumkunsten.nl](#)

We ontwikkelen in samenwerking met de sector een apart ondersteuningsprogramma op het gebied van sociale veiligheid voor de periode 2025-2028. Voor kleine instellingen – die vaak middelen of slagkracht missen – biedt het college middelen, in de vorm van een voucherprogramma, om externe vertrouwenspersonen aan te stellen. Handvatten en tools (zoals risicoanalyses en best practices) en trainingen (in samenwerking met het programma Amsterdam Divers & Inclusief¹²) worden door de gemeente beschikbaar gesteld om de sector te helpen bij het creëren van een veilige werkomgeving.

Fair Practice Code en goed werkgeverschap

De instellingen in het Kunstenplan 2025-2028 dienen de uitgangspunten van de Fair Practice Code¹³ te onderschrijven en toe te passen. De zeven instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente vervullen hierin een voorbeeldfunctie. We realiseren ons dat dit gevolgen heeft voor het aantal activiteiten dat een instelling kan realiseren. We hechten – zoals in de huidige periode al ingezet – waarde aan kwaliteit in plaats van kwantiteit.

Tijdens de behandeling van de Hoofdpijnen Kunst en Cultuur 2021-2024 in de gemeenteraad dienden de leden Karaman en Simons de motie ‘Evaluatie van de Fair Practice Code’¹⁴ in. In deze motie verzoeken de leden het college om onderzoek te doen naar de effecten van de Fair Practice Code op de werkgelegenheid in de cultuursector in Amsterdam. Indieners verzochten het college om dit tijdig te doen, zodat de resultaten konden worden meegenomen bij het opstellen van het Kunstenplan 2025-2028. Door de coronacrisis was het niet mogelijk en raadzaam de evaluatie uit te voeren. De motie blijft volgens het college echter relevant. Juist de kunst- en cultuursector werd zwaar getroffen. Met name makers bleken een kwetsbare groep te zijn in de nasleep van de coronacrisis. In lijn met de motie zal daarom halverwege de Kunstenplanperiode 2025-2028 een evaluatie worden uitgevoerd, gericht op de effecten van de Fair Practice Code.

In de kunst- en cultuursector zijn veel praktisch geschoolden actief, zoals decorbouwers, technici en vormgevers. Velen van hen – veelal praktisch geschoold – maken kennis met instellingen in de vorm van stages. Vaak is er nog sprake van een ongelijkwaardige stagevergoeding tussen theoretisch en praktisch geschoolde stagiaires. Dit is niet alleen onwenselijk, het schrikt ook een belangrijke groep toekomstige professionals af om te werken in de kunst- en cultuursector. We vragen daarom aandacht voor een gelijkwaardige vergoeding voor stagiaires.

¹² Meer info via: [Amsterdam – Divers & Inclusief \(020diverseninclusief.nl\)](https://www.amsterdam.nl/020diverseninclusief.nl)

¹³ De Fair Practice Code is een initiatief van de sector zelf. Uitgangspunt is dat de culturele sector zelf bepaalt wat een eerlijke beloning is en hoe zij invulling geven aan de andere onderdelen van de Fair Practice Code. Meer info via: [Fair Practice Code | Gedragscode voor de culturele en creatieve sector](#)

¹⁴ Motie van de leden Karaman en Simons inzake de Hoofdpijnen kunst en cultuur 2021–2024 (Evaluatie van de Fair Practice Code), 18 december 2019.

In de kunst- en cultuursector zijn veel praktisch geschoolden actief, zoals decorbouwers, technici en vormgevers.

H3

Investeren in de hele stad

In de periode 2025-2028 gaan we door met investeren in kunst en cultuur in de wijken. We investeren in activiteiten die gericht zijn op Amsterdammers van alle leeftijden, en in uitbreiding van de culturele infrastructuur. Dan gaat het onder meer over productie- en presentatieplekken die ruimte moeten bieden aan (nieuwe) makers en jong talent: plekken om te experimenteren, plekken voor nachtcultuur en plek voor kunst in de openbare ruimte. Waar mogelijk willen we ‘de sleutel uit handen geven’, zodat initiatiefnemers meer vrijheid en zeggenschap krijgen om een plek naar eigen inzicht in te richten en te programmeren.

Strategisch Huisvestingsplan Kunst en Cultuur 2023-2027

Om de koers te bepalen voor versterking en uitbreiding van de culturele infrastructuur, stellen we het Strategisch Huisvestingsplan Kunst en Cultuur 2023-2027 (SHP Kunst en Cultuur) op. In dit plan, dat eind 2023 ter instemming wordt voorgelegd de gemeenteraad, lichten we toe hoe we in de komende periode het wijkgerichte kunst- en culturaanbod willen behouden en versterken. We kijken ook naar nieuwe plekken voor aanbod dat een regionale, landelijke of internationale functie heeft. Een belangrijk uitgangspunt is dat kunst en cultuur mee moet groeien met de stad. Waar nieuwe wijken worden gebouwd, moet ook ruimte zijn voor culturele voorzieningen. Daarnaast is het behoud en de optimalisatie van de bestaande culturele infrastructuur een ander belangrijk uitgangspunt. Het uiteindelijke doel van de investeringen is een evenwichtige spreiding van relevante culturele voorzieningen over de hele stad. Het realiseren van dit doel zal nog niet eenvoudig zijn. De vraag naar betaalbare huisvesting voor kunst en cultuur wordt steeds groter en het aanbod steeds kleiner.

Nulmeting culturele infrastructuur

Om een goed beeld te krijgen van de huidige status van de culturele infrastructuur in de stad voeren we in 2023-2024 een zogeheten nulmeting uit. Met de nulmeting onderzoeken we welke kunst- en cultuurvoorzieningen, broedplaatsen, locaties voor nachtcultuur en creatieve vrije ruimte er momenteel zijn en hoe zijn deze verspreid zijn over de stad. Deze basisinformatie is van belang voor een goede prioritering van de benodigde culturele voorzieningen die we willen toevoegen aan de stad. Ook willen we voorkomen dat er ongemerkt culturele plekken verdwijnen. Hierbij gebruiken we een interactieve cultuurkaart, waarop zoveel mogelijk Amsterdamse kunst- en cultuurvoorzieningen, broedplaatsen en plaatsen voor nachtcultuur en vrije ruimte zijn weergegeven.¹⁵

Culturele voorzieningen

Het is belangrijk voor de ontwikkeling van iedere Amsterdammer om (in je eigen buurt) op culturele plekken terecht te kunnen waar je jezelf herkent. Culturele voorzieningen geven vorm aan de erkenning en eigenheid van een buurt. Hier kunnen talenten ontdekt worden en zich verder ontwikkelen tot de makers van morgen. Investeren in de culturele infrastructuur vinden daarom op dit moment hoofdzakelijk plaats in de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Het voorzieningenniveau kunst en cultuur in deze stadsdelen loopt achter op de rest van de stad, terwijl het aantal inwoners hier sterk toeneemt in het kader van de woningbouwopgave.

Culturele voorzieningen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- **Presentatieplekken** zijn er voor het publiek, met programmering en activiteiten voor bezoekers en deelnemers. In nieuwe wijken voegen we nieuwe permanente presentatieplekken toe waarmee we specifiek ruimte creëren voor organisaties die geworteld zijn in de buurt of in het gebied en waar bewoners zich thuis voelen.
- **Productieplekken** zijn werkruimtes waar culturele organisaties en makers hun werk kunnen doen en kunnen experimenteren. Een sterke culturele infrastructuur biedt plaats aan alle makers of instellingen in verschillende ontwikkelingsfasen op productielocaties van elke schaal: klein, middelgroot en groot. Zo worden huidige en komende generaties kunstenaars in alle disciplines gefaciliteerd.

¹⁵ De kaart is te vinden via maps.amsterdam.nl/kunstencultuur.

Het uiteindelijke doel van de investeringen is een evenwichtige spreiding van relevante culturele voorzieningen over de hele stad.

Concreet investeren we de komende jaren onder andere in de volgende culturele voorzieningen:

Het Verhalenhuis | Osdorpplein

Hier wordt straks een programmering aangeboden waarin mensen zich kunnen herkennen op het gebied van film, literatuur en muziek.

Jongerencultuurzaal | Geuzenveld-Slotermeer

Hier wordt een permanente culturele voorziening gerealiseerd voor jongeren, waarin jongerenwerk gecombineerd wordt met sport en cultuur.

Het Buurtcultuurhuis | Banne Noord

Het buurtcultuurhuis, inclusief theaterzaal en buurtkeuken, heeft samen met de bovengelegen broedplaats als doel om de buurt en de bewoners een plek te bieden voor ontmoeting, activiteiten en programmering.

Culturele wijkvoorziening kavel A1 | Buikslotermeerplein

Aan het Buikslotermeerplein wordt in de onderste laag van een woongebouw een culturele wijkvoorziening gerealiseerd waarbij de focus ligt op cultuureducatie en waar (jeugd)theatermakers kunnen oefenen en presenteren.

Podiumvoorziening | Hamerkwartier

In het Hamerkwartier worden de huidige Kromhouthallen getransformeerd tot een maatschappelijke voorziening waarin we een grootstedelijk cultuurpodium voor de professionele podiumkunsten realiseren gecombineerd met onder andere een (top)sportal

Repetitieruimten voor dans | Ringzone-West

Een voormalig gymzalencomplex wordt getransformeerd tot een permanente culturele voorziening. Circus Lab biedt hier een wijkgericht aanbod van circusactiviteiten voor kinderen, jongeren en professionals. ISH repeteert hier dansvoorstellingen en voert educatie- en talentenprogramma's uit.

Culturele functies in de Drenthal | Cruquiusgebied

Met de renovatie wordt de ruimte voor het publiek en de collectie verbeterd, het museum zichtbaarder in de stad en het gebouw toegankelijker en duurzamer. Door verschillende beroepszaken heeft de uitvoering vertraging opgelopen.

Culturele wijkvoorziening | Reigersbos

De voormalige brandweerkazerne biedt ruimte aan creatief ondernemerschap, ontmoeting voor de buurt en activiteiten voor jongeren. We onderzoeken hoe dit aanbod bestendig kan worden binnen de toekomstige permanente maatschappelijke voorzieningen in het gebied.

Brassbandruimte | K-buurt

In 2021 is er voor lokale brassbands en muziekgroepen in Zuidoost een tijdelijke oefenruimte gerealiseerd in de K-buurt. Deze voorziening wordt gebruikt door zo'n vijftien brassbands, akoestische muziekgroepen en de Bijlmer Steelband. De tijdelijke oefenruimte blijft ongeveer vijf jaar open. Er wordt onderzocht hoe de brassbandruimte in de toekomst een permanente plek kan krijgen binnen de K-buurt.

Specials Kunst en Cultuur

Naast buurtgerichte culturele voorzieningen zetten we in ook op grootstedelijke voorzieningen met een regionaal of landelijk bereik. Het gaat hier om beeldbepalende voorzieningen die we 'specials' noemen. Met de renovatie van het Amsterdam Museum, een nieuw gebouw voor de Meervaart en renovatie en verduurzaming van het Bijlmer Parktheater kiezen wij voor de noodzakelijke verduurzaming en vervanging van essentiële voorzieningen in de bestaande stad. Daarnaast geven we een extra impuls aan de culturele infrastructuur in Zuidoost met de bouw van de OBA Next en een extra theaterzaal. Tot slot werken we samen met het Rijk aan de komst van een Nationaal Slavernijmuseum.

Cultuurhuisvesting binnen gemeentelijk vastgoed

In de afgelopen periode is de vraag van culturele instellingen naar huisvesting enorm gestegen. Tegelijkertijd blijft de gemeentelijke vastgoedportefeuille in omvang en aanbod gelijk en is de doorstroom minimaal. Bij het vrijkomen van ruimte binnen het gemeentelijk vastgoed wordt door het college een brede en integrale afweging gemaakt voor de invulling ervan. Kunst en cultuur maken deel uit van de beleidsdoelen waarnaar gekeken wordt. Het college blijft zich in de komende periode inzetten om ook culturele organisaties te huisvesten binnen de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

We moeten hierbij ook rekening houden met een uitspraak van de Hoge Raad, het zogeheten Didam-arrest.¹⁶ De gemeente moet het vrijkomend aanbod in haar vastgoedportefeuille publiceren, en een huurder selecteren op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria. Dit geldt bij verkoop van vastgoed, maar ook bij verhuur.

Broedplaatsen

Broedplaatsen zijn van onschatbare waarde voor Amsterdam en de makers. Ze bieden niet alleen betaalbare werkruimte in een stad waar de prijzen hoog zijn, maar ook een stimulerende en inspirerende omgeving waarin makers van alle disciplines elkaar kunnen ontmoeten, kunnen samenwerken, kunnen experimenteren en zich kunnen ontwikkelen. Zo ontstaat er een voedingsbodem voor nieuwe artistieke expressie en culturele ontwikkeling.

Met de groei van de stad, de toenemende druk op het vastgoed en het verdwijnen van rafelranden is het van belang dat we in blijven zetten op betaalbare plekken voor de cultuursector en voor broedplaatsen. Jaarlijks zoeken bijna 1.700 makers en kunstenaars een plek in Amsterdam.¹⁷ Het inkomen van de meeste kunstenaars is laag, zeker als je dit afzet tegen andere sectoren.

Maar er is meer nodig. Veel getalenteerde kunstenaars en creatieven (vaak autodidact) krijgen niet altijd de erkenning en mogelijkheden die ze verdienen om zich te verder te ontwikkelen. De beschikbare plekken in broedplaatsen zijn ongelijk verdeeld over de stad. In het nieuwe Atelier- en Broedplaatsenbeleid 2023-2026 focussen we daarom meer op nieuw talent in de stad en maken we het voor hen gemakkelijker om toegang te krijgen tot broedplaatsen. Dit beleidskader wordt op 30 november 2023 ter akkoord aan de gemeenteraad voorgelegd.

¹⁶ De Hoge Raad heeft hierbij geoordeeld dat overheden op basis van het gelijkheidsbeginsel potentiële gegadigden bij de verkoop van een onroerende zaak in de gelegenheid moet stellen mee te dingen als er meerdere gegadigden zijn, of wanneer dit redelijkerwijs te verwachten is.

¹⁷ Onderzoek, Informatie en Statistiek, 2018.

Concreet investeren we de komende jaren onder andere in de volgende Kunst en Cultuur specials:

De nieuwe Meervaart | Osdorp

Het nieuwe gebouw voor theater de Meervaart heeft drie theaterzalen en meerdere studio's en publieksruimtes in de Sloterplas. Zo behoudt de Meervaart een belangrijke functie voor Nieuw-West als cultuurpodium waar theatermakers kunnen presenteren en oefenen en waar kinderen en jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen.

Renovatie Bijlmerparktheater en extra theaterzaal | Zuidoost

Het theatergebouw is te klein om aan alle activiteiten van deze partijen onderdak te bieden. Er is dringend behoefte aan extra repetitieruimtes en een extra theaterzaal. De gemeente heeft middelen beschikbaar gesteld voor renovatie van het gebouw en om de gewenste uitbreiding te realiseren. De mogelijkheden voor een extra theaterzaal in Zuidoost worden nog onderzocht.

Renovatie Amsterdam Museum | Centrum

Met de renovatie wordt de ruimte voor het publiek en de collectie verbeterd, het museum zichtbaarder in de stad en het gebouw toegankelijker en duurzamer. Door verschillende beroepszaken heeft de uitvoering vertraging opgelopen.

Nationaal Slavernijmuseum | locatie volgt

De gemeente en het Rijk hebben besloten om gezamenlijk een nationaal museum over slavernij te realiseren in Amsterdam. Het museum zal zich richten op een breed publiek, met een focus op educatie, kunst, kennis en onderzoek.

Broedplaatsen zijn een onderdeel van het strategisch huisvestingsplan. Dat betekent onder meer dat in nieuwe wijken ruimte voor broedplaatsen wordt gereserveerd. Bij het uitgeven van tenders nemen we waar mogelijk ruimte voor broedplaatsen mee in het programma. Dit leidt tot broedplaatsen in nieuwe wijken die voor een lange termijn in betaalbare plekken voorzien. We zetten ook actief in op de combinatie wonen en werken in hetzelfde pand. Dat proberen we te doen door afspraken te maken met corporaties over het maken van CAWA-woningen in combinatie met afzonderlijke werkplekken.

Daarnaast zetten we ons in voor het behoud van de bestaande broedplaatsen door samen te werken met eigenaren, verhuurders en gebruikers. Dat doen we onder andere door het verlengen van huurcontracten van broedplaatsen gevestigd in gemeentelijk vastgoed.

Nachtcultuur

Amsterdam staat internationaal bekend om het nachtleven. De stad ademt ook 's nachts levendigheid uit, met unieke clubs, (zomer)festivals en betoverende zonsopgangssets in nachtclubs met 24-uursvergunningen. Van raves aan de randen van de stad tot het wereldberoemde Amsterdam Dance Event (ADE): de nacht biedt voor elk wat wils.

De nachtcultuur vormt vaak de voorhoede op muzikaal gebied en ook op het gebied van mode en levensstijl. De nacht is altijd vernieuwend geweest, een laboratorium voor verschillende kunstvormen waarin grenzen worden verlegd en de norm wordt uitgedaagd. De nacht is ook een plek waar iedereen zichzelf kan zijn. Waar jongeren hun ware zelf vinden, en subculturen opbloeien die overdag wellicht minder zichtbaar zijn. Dat de Amsterdamse nachtcultuur op cultureel gebied ook een belangrijke bijdrage levert aan de stad, zien wij terug in de nominatie van Kanaal40 voor de Amsterdamprijs voor de Kunst 2023. De nominatie erkent het belang, de impact én de noodzaak van het bestaan van dergelijke cultuurpodia voor kunst in onze stad.

Met het Kunstenplan 2025-2028 wilt het college daarom ook ruimte bieden voor nachtcultuur. Hierbij leggen we een verbinding met de Nachtvisie en de Uitvoeringsagenda Nachtcultuur 2023-2026.¹⁸

Van visie naar uitvoering

In 2021 heeft het college een brede visie op nachtcultuur geformuleerd. Deze visie omvat diversiteit, inclusie, veiligheid en toegankelijkheid als kernthema's. Het doel van de Nachtvisie is om de cruciale aspecten voor de sector en de stad te identificeren en nachtcultuur stevig in het gemeentelijk beleid te verankeren. De visie reikt verder dan kunst en cultuur, en gaat ook over stedelijke ontwikkeling, economie, verkeer, gezondheid en openbare orde.

Mede op basis van de Nachtvisie heeft de gemeente concrete stappen ondernomen, zoals de stimuleringsregeling voor de herstart van Amsterdamse nachtcultuur na de coronacrisis en het instellen van een spreekuur voor nachtcultuurinitiatieven. Samenwerking en het delen van kennis met andere steden, zoals met Londen, New York en Berlijn, hebben daarnaast geleid tot nieuwe inzichten.

¹⁸ Zie [De nacht heeft de toekomst - Gemeente Amsterdam](#)

Op 20 september 2023 is de Uitvoeringsagenda Nachtcultuur 2023-2026 door de gemeenteraad vastgesteld.¹⁹ Met de maatregelen in de agenda geven wij uitvoering aan een aantal belangrijke aandachtspunten uit de Nachtvisie: wij zetten onder andere in op meer tijdelijke en permanente ruimte, we brengen de behoeften van bewoners in kaart, stimuleren nachtcultuurbroedplaatsen en kennisoverdracht en zetten een geluidsisolatiefonds op voor de clubs die dit het meest nodig hebben. Voor het uitvoeren van de maatregelen is van 2023-2026 in totaal € 1 miljoen structureel beschikbaar en daar bovenop nog eens € 1,2 miljoen incidenteel voor een jongerenregeling gericht op talentontwikkeling in de nachtcultuur. Deze regeling zal door het AFK in 2024 worden uitgevoerd.

Beeldende kunst in de openbare ruimte en het stadscuratorium

Amsterdam heeft een rijke collectie kunstwerken in de openbare ruimte. Beelden, objecten en schilderijen die de stad mooier maken, die unieke herkenningspunten toevoegen en identiteit geven aan een plek. Ze zijn ook vaak onderwerp van gesprek. Vooral als een nieuw werk wordt geplaatst, kan dat reacties en emoties oproepen. Dat hoort erbij, het is een teken dat kunst leeft onder de Amsterdammers.

Kunstwerken zijn uitingen van een kunstenaar, die vaak uitdrukking wil geven aan wensen en gedachten van mensen op een bepaald moment. De kunstwerken in de stad creëren daarmee een uniek beeld van kunststromingen en maatschappelijke tendensen door de tijd heen.

We blijven in de komende periode inzetten op het realiseren van nieuwe kunstwerken als toevoeging aan de inrichting van de openbare ruimte, met name in ontwikkelgebieden. Want juist daar kan de komst van kunst zorgen voor herkenbaarheid en bijdragen aan de identiteit van een nieuwe wijk. We gaan daarom door met de in 2020 ingestelde percentageregeling voor kunst in de openbare ruimte. Hiermee is het mogelijk om in ontwikkelgebieden met budget uit de grondexploitatie in een vroeg stadium kunst te realiseren.

Naast kunstwerken die bedoeld zijn om een plek te markeren, zijn er ook kunstwerken die dienen als herdenkingsmonumenten voor personen of gebeurtenissen. Ze staan vaak op plekken waar een binding of referentie is met de betreffende persoon of gebeurtenis, zoals het Nelson Mandela gedenkteken *Rona Batho* van kunstenaar *Mohau Modisakeng* in Zuidoost. De stad ontvangt steeds vaker verzoeken voor herdenkingsmonumenten. Deze initiatieven uit de samenleving passen binnen het streven van de gemeente om de openbare ruimte tot een plek te maken waar alle Amsterdammers zich kunnen herkennen. De vele verzoeken vragen om een methode of afwegingskader om te bepalen welke initiatieven gehonoreerd kunnen worden: Hoe kunnen ze als kunstwerken in de openbare ruimte ingepast worden? Hoe komt de financiering ervan tot stand gegeven het feit dat de gemeente hiervoor niet over extra middelen beschikt? In de komende periode gaat het college hiervoor richtlijnen ontwikkelen.

We continueren in de periode 2025-2028 ook het budget bij het AFK van € 0,6 miljoen per jaar dat is bedoeld voor cofinanciering van kunstwerken in de openbare ruimte. Voor kunstprojecten waar de stadsdelen en het stadsgebied direct bij betrokken zijn, wordt vaak van dit budget gebruik gemaakt. Ook kunstwerken die niet zijn geïnitieerd door de gemeente maar door woningbouwcorporaties en particuliere stichtingen worden hierdoor mogelijk gemaakt.

¹⁹ Te downloaden via [De nacht heeft de toekomst - Gemeente Amsterdam](#)

We blijven in de komende periode inzetten op het realiseren van nieuwe kunstwerken als toevoeging aan de inrichting van de openbare ruimte

Het Stadscuratorium Amsterdam (SCA) adviseert het stadsbestuur sinds 2019 over kunstprojecten in de openbare ruimte. Het SCA levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de inrichting van de stad. We continueren het jaarlijkse budget van € 100.000 voor ondersteuning van en uitvoering van activiteiten van het SCA.

De beelden in de stad en de bijbehorende verhalen verdienen het om aan een breed publiek te worden getoond en verteld. We zullen daarom de website met buitenkunst moderniseren en aanvullen met kunstroutes door de stad. Geïnteresseerden kunnen hier achtergrondinformatie vinden over de kunstwerken. Het streven is om dertig jaar na de laatste grote publicatie over kunst in de straten van Amsterdam (het Amsterdamse Beeldenboek) met een nieuwe (online) publicatie te komen die ingaat op de kunstwerken die de afgelopen decennia zijn gerealiseerd. Voor de extra inzet op communicatie vanuit de gemeente reserveren we € 50.000 per jaar.

Gebiedsgericht werken en samenwerking met het AFK

Kunst en cultuur heeft ook een plek in het gebiedsgericht werken, waarbij we vooral kijken naar de functie die kunst en cultuur heeft bij het vergroten van de leefbaarheid in de stad. Per gebied worden kansen, uitdagingen en opgaven geformuleerd en vertaald naar een gebiedsagenda. Kunst en cultuur kan daar een rol van betekenis bij spelen.

In lijn met het gebiedsgericht werken en om maatwerk te kunnen leveren bij het stimuleren en ondersteunen van kunst en cultuur in de wijk, hebben we een stedelijke subsidieregeling.²⁰ De uitvoering ervan is in handen van de stadsdelen. Jaarlijks leggen de stadsdelen de verbinding met de gebiedsopgaven. Dat betekent maatwerk per stadsdeel. Zo ondersteunen we kunst- en cultuurprojecten die de kwaliteit van de leefomgeving in specifieke wijken en gebieden kunnen bevorderen. Het gaat om activiteiten die zich onderscheiden vanwege hun artistieke en inhoudelijke kwaliteit en waaraan bewoners actief en/of passief deelnemen.

In de komende maanden kijken we samen met de stadsdelen op welke punten aanscherping op deze regeling nodig is. We betrekken daarbij ook de constatering van de Amsterdamse Kunstraad dat de voorwaarden voor het aanvragen van subsidie verschillen per stadsdeel.²¹ De herziene regeling wordt in het voorjaar 2024 vastgesteld door het college zodat de lokale uitwerkingsbesluiten ten behoeve van het jaar 2025 tijdig kunnen worden opgesteld. Daarbij proberen we de huidige cultuurbudgetten in de stadsdelen ongemoeid te laten. Mede op basis van de Verkenning 2022 van de Amsterdamse Kunstraad kijken we in welke stadsdelen de budgetten te veel onder druk staan. De regeling wordt ook van toepassing op stadsgebied Weesp.

Ook het Amsterdams Fonds voor de Kunst is actief in de wijken als het gaat om het aanjagen en ondersteunen van kunst- en cultuurinitiatieven. De cultuurverkenners van het AFK leggen contact met kunstenaars, makers (praktisch of theoretisch geschoold, autodidact), culturele instellingen en andere initiatiefnemers en wijzen hen op de financiële mogelijkheden van het AFK. In de periode 2025-2028 gaan we de inzet van de cultuurverkenners versterken en uitbreiden naar Zuid en Centrum zodat alle stadsdelen bediend worden.

²⁰ Regeling gebiedsgebonden kunst- en cultuuractiviteiten. Bij deze stedelijke regeling stellen alle stadsdelen jaarlijks een lokaal uitwerkingsbesluit vast.

²¹ Verkenning 2022, Amsterdamse Kunstraad, p. 26. Zie [Verkenning-Amsterdamse-Kunstraad-2022.pdf](#).

Het AFK organiseert speeddates op locatie in de stadsdelen waar iedereen vragen kan stellen over het aanvragen van subsidies. Geïnteresseerden kunnen er ook informatie krijgen over bijvoorbeeld het vinden van aanvullende financiering, mogelijke samenwerkingspartners, en repetitie- of presentatieplekken. Eens per maand biedt het AFK de mogelijkheid om een subsidieaanvraag mondeling toe te lichten. Dit gebeurt vaak op locatie in een van de stadsdelen. In 2022 maakten 258 aanvragers hier gebruik van.

De samenwerking tussen het AFK, de stadsdelen en het stadsgebied Weesp en de afdeling Kunst en Cultuur wordt in de nieuwe periode verder geïntensiveerd.

H4

Ontwikkelen en ontmoeten: cultuureducatie en talent- ontwikkeling

Cultuureducatie is van waarde voor de brede persoonlijke en kunstzinnige ontwikkeling van kinderen én voor het stimuleren van samenwerking, gesprek en ontmoeting met andere kinderen. Het ontdekken van je creatieve talenten is van groot belang voor elk kind. Het geeft voldoening en plezier, en heeft een positieve uitwerking op de mentale en sociale weerbaarheid van kinderen, op het zelfvertrouwen en de eigenwaarde.

Cultuurcoaches, geïntroduceerd in het Kunstenplan 2021-2024, zijn de schakel tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie

Het college investeert al jaren stevig in cultuureducatie in de klas zodat zoveel mogelijk kinderen bereikt kunnen worden. Al ruim tien jaar lang zorgen we ervoor er voor dat alle basisschoolkinderen in Amsterdam binnen schooltijd kunnen kennismaken met een ruim aanbod van kunst en cultuur. Dit doen we onder meer met gratis voorzieningen op het gebied van muziek, vervoer en 'cultuurvouchers' in samenwerking met schoolbesturen, scholen en culturele instellingen. De afspraken hierover zijn vastgelegd in het convenant Basispakket kunst- en cultuureducatie 2013-2023.

Omdat dit convenant binnenkort afloopt, moeten we gemaakte afspraken vernieuwen. Dit doen we vanuit een nieuwe koers. Daarbij is het uitgangspunt dat de nieuwe afspraken passen bij de huidige generatie kinderen en jongeren die opgroeien in de stad. Het moet ook passen bij de uitdagingen waar we als maatschappij en als stad Amsterdam voor staan. We zien grote verschillen tussen scholen. De ene school is in staat om cultuuronderwijs aan te bieden vanuit een visie die gedragen wordt door het hele team. Maar er zijn ook scholen waar dit om verschillende redenen niet lukt, al is een groot aantal voorzieningen gratis. Dit zijn vaak scholen waar de kinderen een verhoogd risico op onderwijsachterstand lopen. Juist op deze kinderen willen we ons meer gaan richten en ongelijk investeren voor gelijke kansen. Daarnaast hebben we aandacht voor leerlingen in het vmbo, praktijkonderwijs en mbo. We hebben oog voor de doorstroming naar kunstbeoefening in de vrije tijd. De cultuurcoaches, geïntroduceerd in het Kunstenplan 2021-2024, zijn de schakel tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. Deze verbindende functie tussen thuis, school en culturele instellingen in de buurt is succesvol en krijgt daarom een vervolg in dit nieuwe Kunstenplan.

Hieronder gaan we in op de nieuwe realiteit, de opgave waar we voor staan en de manier waarop we gaan investeren in cultuur voor de kinderen en jongeren van Amsterdam: de toekomstige makers en hun publiek.

Een nieuwe realiteit Werkdruk en lerarentekort

Door het lerarentekort is de werkdruk in het onderwijs de afgelopen jaren enorm toegenomen. In Amsterdam is het tekort inmiddels in het primair en speciaal onderwijs ruim 18 %, in het vmbo bijna 10% en in het totale voortgezet onderwijs bijna 7%. Het lerarentekort is het grootst in de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Daarom trekt de gemeente € 24 miljoen extra uit om het beroep van leerkracht aantrekkelijker te maken.²² Met de introductie in 2019 van cultuurcoaches die als kunstdocent zelfstandig voor de klas staan, hebben we een bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van het lerarentekort. Ook zorgen de cultuurcoaches ervoor dat leerlingen in hun vrije tijd in contact komen met het kunstaanbod.

Mentale gezondheid jongeren is zorgelijk

Ook de leerlingen staan onder druk. De wens om een zo hoog mogelijke cito-score te halen, leidt tot veel stress en overvleugelt andere doelen van het onderwijs. Tegelijkertijd blijkt uit de evaluatie van de gevolgen van de coronapandemie dat de onderwijsachterstanden relatief beperkt zijn gebleven en kinderen en jongeren vooral in hun sociaal-emotionele ontwikkeling veel hebben gemist.²³ In de discussies die zijn ontstaan wordt dikwijls de relatie gelegd tussen sport en mentale gezondheid. Maar over het effect van kunst en cultuur wordt niet of nauwelijks gesproken.

²² <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/12879380/1#search=%22lerarenagenda%22;>
[https://www.amsterdam.nl/sociaaldomein/onderwijs-leerplicht/nieuwsbrief/lerarentekort-urgentie-blijft/;](https://www.amsterdam.nl/sociaaldomein/onderwijs-leerplicht/nieuwsbrief/lerarentekort-urgentie-blijft/)
<https://www.at5.nl/artikelen/220974/nieuwe-lerarenagenda-amsterdam>

²³ <https://www.lkca.nl/artikel/veel-psychische-klachten-onder-jongeren-biedt-cultuureducatie-wat-zij-na-corona-nodig-hebben/>

Dit is onterecht want kunst en cultuur leveren een positieve en blijvende bijdrage aan de mentale gezondheid van jongeren.²⁴ Een meer integrale preventieve aanpak van mentale gezondheid voor de jeugd kan hier verschil maken. Daarom wil het college dat alle domeinen binnen de gemeente die zich richten op jeugd beter samenwerken – net als tijdens de coronapandemie met het programma MidzomerMokum.²⁵

Een nieuwe opgave

De afgelopen tien jaar boden we alle scholen dezelfde culturele voorzieningen. Dat willen we in de komende periode meer differentiëren. De gemeente gaat door met het aanbieden van gratis vervoer naar culturele instellingen onder schooltijd (voor alle scholen voor primair en speciaal onderwijs) en de cultuurvouchers. De cultuurvouchers van € 22 per leerling (€ 66 per leerling in het speciaal onderwijs) kunnen scholen naar eigen behoefte inzetten voor cultuureducatie. Naast deze voorzieningen gaan we, waar nodig, ongelijk investeren voor gelijke kansen. Met de cultuurcoaches zijn we hiermee al gestart. Zij worden ingezet op scholen met minimaal 30% leerlingen met een hoger risico op onderwijsachterstand. Het AFK zet de regeling voor cultuurcoaches voort. Wel wordt de regeling nog geëvalueerd en het profiel van de cultuurcoach op basis daarvan mogelijk aangepast. Actieve begeleiding van kinderen naar buitenschoolse activiteiten blijft een belangrijke doelstelling van deze regeling. De regeling blijft ook open voor scholen voor vmbo- en praktijkonderwijs omdat deze goed aansluit bij de behoefte aan talentontwikkeling van deze jongeren.

We willen ook meer differentiëren met de twee regelingen gericht op cultuureducatie onder schooltijd: de vakleerkracht cultuur (€ 12 per leerling, die het schoolbestuur matcht met eenzelfde bedrag) en de vakdocent muziek via het Basispakket. Deze voorzieningen zijn voor alle scholen hetzelfde. Sommige scholen hebben vakleerkrachten in verschillende kunstdisciplines in huis. Anderen zijn niet eens in staat een interne cultuurcoördinator (icc-er) voldoende taakuren te geven, door alle andere grote uitdagingen waar ze mee te maken hebben. Door het lerarentekort staat de positie van de icc-er momenteel nog meer onder druk. Hoe maken we het mogelijk dat – net als bij het bewegingsonderwijs – in de toekomst op elke school twee uur cultuureducatie wordt gegeven? We willen de huidige regelingen aanpassen zodat de (grote) verschillen tussen de scholen kleiner worden. Samen met scholen, schoolbesturen en Mocca (Expertisecentrum voor cultuureducatie) gaan we in 2023/2024 – ter voorbereiding op het nieuwe convenant cultuureducatie – de situatie in Amsterdam opnieuw in kaart brengen. We zullen onderzoeken of en hoe we in de hoogte van de eigen bijdrage van de scholen kunnen differentiëren.

Dit onderzoek richt zich ook op de positie van de vakdocent muziek. We willen samen met de muziekscholen werken aan een transitie. Het muziekonderwijs is sinds de start van het convenant Basispakket kunst- en cultuureducatie in 2013 voor alle scholen gratis geweest. Dat heeft de stad veel gebracht: op circa 90% van de scholen wordt vrijwel wekelijks muziekles gegeven. Maar we vinden het ook belangrijk dat kinderen meerdere kunstdisciplines leren kennen en dat deze kunstvormen een gelijk gewicht op scholen krijgen. Scholen geven zelf ook aan dat zij meer vrijheid willen om te bepalen met welke kunst- en cultuurinstellingen zij willen samenwerken. Als gemeente willen wij daarbij stimuleren dat scholen en culturele instellingen een langdurige, wederkerige relatie met elkaar aangaan. Pas dan kan de kunstvakdocent, verbonden aan een culturele instelling, echt onderdeel van de school en het schoolteam worden.

²⁴ LKCA kennisdossier cultuur en jongeren <https://www.lkca.nl/artikel/cultuur-en-jongeren/>

²⁵ <https://midzomermokum.nl/>

Idealiter zou deze wederkerigheid zich ook moeten vertalen in een eigen bijdrage die de school voortaan betaalt voor de muziekdocent – net zoals dit nu voor de andere kunstvakdisciplines geldt. Daarmee creëren we een gelijk spelveld. We zullen deze gewenste transitie goed onderzoeken en zorgvuldig begeleiden. We reserveren extra budget voor scholen die dit het hardst nodig hebben om twee uur cultuureducatie te kunnen geven. Daarmee geven we vorm aan het uitgangspunt van ongelijk investeren voor gelijke kansen.

Een nieuwe visie op cultuureducatie: ontwikkeling en ontmoeting Cultuureducatie, Amsterdammerschap en de openbare bibliotheek

Het belang van cultuureducatie is groot in de ontwikkeling van kinderen. Het stelt kinderen onder andere in staat om bewuster naar zichzelf en de omgeving te kijken en bewuster te handelen. Daarmee sluit het goed aan bij de Amsterdamse invulling van burgerschap: Amsterdammerschap.²⁶ Dit staat voor je eigen mening hebben en respect hebben voor die van een ander. School is de plek waar kinderen leren hun eigen mening te ontwikkelen en te luisteren naar die van een ander. Samen leveren cultuureducatie en Amsterdammerschap een belangrijke bijdrage aan de brede doelen van onderwijs.²⁷ We willen voor de uitvoering intensief samenwerken met de Openbare Bibliotheek Amsterdam die in overleg met de gemeente een Leesoffensief ontwikkelt. Het doel van dit Leesoffensief is om kinderen tijdens hun hele schoolcarrière met boeken in aanraking te laten komen en leesplezier te bevorderen.

Naar een nieuw convenant cultuureducatie

De werkgroep Nieuw Convenant Cultuureducatie, met vertegenwoordigers van de cultuur- en onderwijssector, gaat een gemeenschappelijke visie op cultuureducatie uitwerken. Er zijn zowel binnen de werkgroep als met de sector veel gesprekken gevoerd om het nieuwe beleid vorm te geven. De nieuwe voorzieningen en de wijze waarop we deze gaan vormgeven leggen we samen met schoolbesturen en scholen vast in een nieuw convenant cultuureducatie vanaf schooljaar 2025-2026. Niet alleen de schoolbesturen, maar ook de scholen zelf gaan in de uitwerking hiervan een actieve rol spelen. Scholen leggen in het schoolplan, waarin het beleid van de school is vastgelegd, hun visie op cultuuronderwijs vast. Dit vormt vanaf schooljaar 2025-2026 de basis voor het aanvragen van voorzieningen: bij Onderwijs, AFK, Mocca of Voucherbeheer. In het nieuwe convenant cultuureducatie worden deze voorzieningen uitgewerkt en opgenomen. Dit convenant is naar verwachting eind 2024 gereed.

²⁶ <https://www.amsterdam.nl/sociaaldomein/onderwijs-leerplicht/burgerschap-klas/#h20439cd4-c952-4f62-871a-e1dd11528f1a>

²⁷ Vgl. wetenschappelijke curriculumcommissie: de brede doelen zijn kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. <https://www.curriculumcommissie.nl/>

Nieuw curriculum en stelselherziening cultuur

Sinds 2006 wordt op landelijk niveau gewerkt aan een herziening van het curriculum²⁸ voor het funderend onderwijs. Hier zijn leraren, schoolleiders, wetenschappers en andere experts bij betrokken.²⁹ Als basisvaardigheden heeft de minister voor Onderwijs taal, rekenen, burgerschap en digitale geletterdheid benoemd. Deze vaardigheden krijgen voorrang bij de uitwerking van nieuwe kerndoelen. De andere leergebieden, waaronder het leergebied kunst en cultuur, komen later.³⁰

Op landelijk niveau zijn er ook afspraken gemaakt over cultuureducatie in het bestuurlijk akkoord Cultuur en Onderwijs (2013-2023). Dit loopt – evenals het financieringsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit – nog door tot en met 2028. De staatssecretaris voor Cultuur heeft de Raad voor Cultuur om een advies gevraagd over de vernieuwing van het cultuurbestel vanaf 2029. Deze landelijke ontwikkelingen maken het lastig voor Amsterdam om op dit moment de afspraken over kunst- en cultuureducatie met schoolbesturen voor een lange periode vast te leggen. We gaan daarom de nieuwe afspraken met schoolbesturen en scholen vooralsnog voor een periode van vier jaar (2025-2028) aan.

Meer bevoegde en bekwame docenten nodig

Voor cultuureducatie zijn bevoegde en bekwame kunstprofessionals nodig. Die zijn er nu onvoldoende. Gezien het lerarentekort is er een dubbele beweging nodig: kunstvakdocenten didactisch-pedagogisch bijscholen en groepsleerkrachten kunstzinnig bijscholen. Net als in het huidige convenant zijn – naast onderwijs- en culturele instellingen – opleidingsinstellingen in de stad belangrijke samenwerkingspartners voor het nieuwe convenant. Zij kunnen zorgen voor een goede toerusting van toekomstige (kunst)docenten. Met het lectoraat kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) en de ((universitaire) lerarenopleidingen willen we nieuwe afspraken maken over een leergang die voor beide groepen openstaat. Ook een samenwerking met mbo-opleidingen wordt onderzocht.

Muziekscholen in Cluster Cultuureducatie in transitie

In het Cluster Cultuureducatie zijn sinds 2017 instellingen opgenomen die met name dienstverlenende activiteiten uitvoeren voor scholen. Dit zijn Mocca, Voucherbeheer en het Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam (JFSCA). Mocca biedt scholen gratis advies over de uitvoering van het cultuureducatiebeleid en is tevens penvoerder voor Amsterdam voor het Rijksprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit (zie onder). Voucherbeheer (ondergebracht bij Cultuur + Ondernemen) biedt scholen gratis vouchers ('digitale' tegoeden) om cultuureducatieve activiteiten bij cultuuraanbieders in te kopen. Het JFSCA vergoedt de cursuskosten voor culturele activiteiten voor kinderen uit minimagezinnen. Mocca, Voucherbeheer en het Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam ontvangen subsidie in de vorm van een begrotingspostsubsidie onder directe verantwoordelijkheid van de gemeente.

²⁸ Het curriculum is het leerplan van de school. Hierin staan de inhouden en de doelen die geleerd moeten worden. Benoemd worden welke vakken er gegeven worden en wat de kerndoelen zijn. Het Ministerie van Onderwijs stelt de eisen vast waaraan het curriculum moet voldoen. Het funderend onderwijs is de overkoepelende term voor het basis- en voortgezet onderwijs.

²⁹ Onder de naam [Curriculum.nu](https://www.curriculum.nu) zijn in 2019 door leraren en schoolleiders voorstellen voor verbetering gedaan. In 2020 is een wetenschappelijke Curriculumcommissie ingesteld om deze voorstellen te bekijken en Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) te adviseren over de opdracht naar het vertalen van de voorstellen naar concrete leerdoelen.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/toekomst-onderwijs/toekomstgericht-curriculum>

³⁰ Brief van minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs Wiersma, 23 februari 2023, 'Tussenbalans bijstelling kerndoelen basisvaardigheden'; de verwachting is 2024 maar omdat het kabinet demissionair is kan dit langer duren.

Daarnaast zijn in het Cluster Cultuureducatie muziekscholen opgenomen die vanuit het huidige convenant tussen gemeente en schoolbesturen 13 uur gratis muziekles bieden aan scholen voor primair en speciaal onderwijs: Muziekschool Amsterdam, Aslan Muziekcentrum en het Leerorkest. Voor deze muziekscholen wordt de nieuwe Kunstenplanperiode 2025-2028 een periode van transitie. Een periode waarin wordt toegewerkt naar de verbreding van het aanbod voor scholen en waarin de muziekscholen de tijd krijgen de overstap te maken van gratis naar betaald binnenschools aanbod. Om deze transitie zorgvuldig uit te voeren en zowel de scholen als de muziekinstellingen de tijd te geven om toe te werken naar de nieuwe situatie, blijven deze drie muziekscholen in de Kunstenplanperiode 2025-2028 een begrotingspostsubsidie ontvangen onder directe verantwoordelijkheid van de gemeente. Zoals hierboven is beschreven wordt in schooljaar 2023-2024 onderzoek gedaan naar de stand van zaken van het cultuuronderwijs in Amsterdam. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek wordt een nieuw convenant met schoolbesturen en scholen opgesteld dat tevens het kader wordt voor de drie muziekscholen om aan te vragen. De aanvragen zullen worden behandeld door de Amsterdamse Kunstraad. Met de Kunstraad wordt nader afgestemd wanneer deze muziekscholen hun aanvraag indienen.

Het budget van € 174.796 dat nu binnen het Cluster Cultuureducatie beschikbaar is voor de Stichting Educatieve Projecten wordt overgeheveld naar de regeling 4-jarige subsidies ten behoeve van cultuureducatie bij het AFK.

In overleg met stadsdeel Zuidoost – de belangrijkste subsidieverstrekker van het Muziekcentrum Zuidoost – wordt de aanvullende subsidie van € 174.796 bestemd voor Muziekcentrum Zuidoost overgeheveld naar het stadsdeel.

Mocca en Cultuureducatie met Kwaliteit

De rijksfinanciering voor cultuureducatie loopt via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Voor Amsterdam is Mocca de penvoerder voor dit programma. CMK is in de huidige vorm vooral gericht op het primair en speciaal onderwijs, en in beperkte mate op het voortgezet onderwijs. In de periode 2025-2028 wordt CMK ook opengesteld voor de samenwerking met het mbo. Wij ondersteunen deze uitbreiding en zetten ook in op substantiële aandacht voor kunst en cultuur in de gemeentelijke mbo-agenda. Met Mocca gaan we in gesprek over de nieuwe taakinfilling in relatie tot haar penvoerderschap voor CMK4.

Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam (JFSCA)

De gemeente zet zich in om ook alle kinderen die opgroeien in armoede de kans te geven in hun vrije tijd actief te zijn en talenten op het gebied van sport en/of cultuur verder te ontwikkelen. Door onder meer de hoge inflatie is de armoede in de stad sterk toegenomen. Daarom is tot eind 2024 de grens waarop huishoudens recht hebben op vergoedingen via het Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam verhoogd van 120% naar 150% van het wettelijke sociaal minimum. Ouders krijgen de kosten voor culturele activiteiten vergoed tot een maximum van € 480 per langlopende cursus. Door de coronapandemie is de deelname nog niet terug op het oude niveau van circa 3000 kinderen per jaar. Daarom willen we samen met het Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam ervoor zorgen dat de (financiële) drempels voor kinderen en jongeren die in armoede opgroeien nog lager worden. De cultuurcoaches spelen hierin een sleutelrol.

De vergoedingen vanuit het JFSCA zijn beschikbaar voor jongeren tot 18 jaar. In de praktijk blijkt dit een barrière voor verdere talentontwikkeling omdat de bedragen te laag zijn voor verdere ontwikkeling naar een hoger niveau. In het coalitieakkoord is aangekondigd dat in samenwerking met private partijen een talentenfonds voor sport en cultuur wordt ingericht voor deze jongeren. Met het JFSCA gaan we voor de periode 2025-2028 afspraken maken over hoe we dit talentenfonds voor sport en cultuur samen met private partners gaan vormgeven.

Ruimte voor talent en bouwen aan communities

We willen in de periode 2025-2028 meer mogelijkheden creëren voor in- en doorstroming van talenten. Dat vraagt om gerichte aandacht en gerichte plekken voor artistieke talentontwikkeling, buiten de gebaande paden. Uit gesprekken met de sector blijkt dat instellingen erkennen dat hier een taak ligt om op dit thema veel beter met elkaar samen te werken.

Van de school naar de buurt

Brede cultuureducatie biedt de basis van waaruit toegewerkt kan worden naar het opleiden van talent. Laagdrempelig cultuuraanbod in de buurt van school in ieder stadsdeel is hierbij belangrijk. Cultuureducatie-instellingen en cultuurcoaches spelen een cruciale rol bij het leggen van verbindingen in en rondom school. Zij kunnen kinderen en jongeren in de verschillende kunstdisciplines introduceren. Uit gesprekken met culturele instellingen over talentontwikkeling blijkt de grote maatschappelijke en sociale rol die de instellingen in veel gevallen nu al spelen in een buurt. Een culturele instelling is vaak sterk verbonden met omwonenden en omliggende scholen. Deze instellingen pleiten voor het belang van duurzame relaties, zodat de schakelmomenten tussen fases van talentontwikkeling goed worden begeleid en jongeren doorgeleid worden naar culturele en maatschappelijke partners in de buurt.

Betere aansluiting bij behoefte jonge professionals

Uit eerder genoemde gesprekken blijkt ook dat het bestaande kunstvakonderwijs niet altijd voldoende aansluit bij de wensen en interesses van jongeren. Veel opleidingen zijn niet representatief voor alle jongeren van Amsterdam. Voor sommige genres, zoals spoken word of bepaalde dansstijlen, bestaan geen officiële opleidingen. Buiten de officiële opleidingen ontstaan communities waarbij peer to peer filosofie, van en met elkaar leren, en een sterke sociale context belangrijke waarden zijn. De gemeente onderschrijft het belang van deze plekken. Er is ruimte nodig waar jongeren gemakkelijk naar binnen kunnen lopen. Als autodidacten of afgestudeerden de eerste stappen in de beroepspraktijk zetten, is er eveneens veel behoefte aan ontwikkelplekken, begeleidingstrajecten en oefen- en werkruimte. Een mooi, laagdrempelig praktijkvoorbeeld is *Stichting Nowhere* waar jonge makers voor 5 euro per uur een studioruimte kunnen boeken. Behalve ruimtes en inhoudelijke begeleiding is er ook vraag naar zakelijke begeleiding van jonge professionals, bijvoorbeeld als het gaat om het (zakelijk) presenteren.

Communities en cultuurparticipatie

De gemeente ziet op het gebied van talentontwikkeling ook een belangrijke rol weggelegd voor communities. Dit zijn groepen/gemeenschappen die veelal organisch ontstaan en vaak zijn samengesteld uit verschillende organisaties, zowel cultureel als maatschappelijk. Belangrijke eigenschappen van een community zijn: een gevoel van saamhorigheid, je thuis voelen, acceptatie en relaties als basis van contact. Vanuit wederkerigheid en vertrouwen kan talent ontstaan en groeien. Mensen voelen zich veilig, kunnen zich kwetsbaar tonen, versterken elkaar en vormen zo samen een vruchtbare omgeving voor ontwikkeling en groei. Het karakter van deze communities is niet lineair (van niet-ervaren naar ervaren). Een mooi voorbeeld is de *RIETWIJKER*, waar in een voormalig buurtcentrum makers, kunstenaars en bewoners elkaar vinden. De betrokkenen worden niet zozeer gezien als publiek maar veel meer als deelnemers van een gezamenlijke community. Ze zijn mede-eigenaar. In vele vormen van cultuur maken in de stad zien we deze wisselwerking tussen Amsterdammers en professionals terug. We roepen culturele instellingen op om deze maatschappelijke rol van actieve cultuurparticipatie op te pakken en verder uit te bouwen.

De gemeente ziet op het gebied van talentontwikkeling ook een belangrijke rol weggelegd voor communities

H5

Hoofdstad voor cultuur: samenwerking met de regio en het Rijk

In 2018 zijn we een samenwerking gestart met onze partners in de regio, gericht op de som der delen. Op het gebied van publieksbereik, spreiding van bezoek, talentontwikkeling en ruimte voor cultuur kan de regio veel betekenen voor Amsterdam. We delen tegelijkertijd graag onze kennis en expertise en zoeken gericht samenwerking om kunst en cultuur in de gehele regio te steunen.

Het Rijk is een belangrijke partner van de gemeente voor kunst en cultuur in onze stad.

Onze musea, presentatieplekken, festivals en podia trekken bezoekers uit alle delen van het land. Veel gezelschappen en makers uit de stad bereiken een groot publiek op veel plekken in Nederland. Amsterdam pakt daarmee een unieke rol binnen het landelijk stelsel voor cultuur. Twintig procent van alle banen in de landelijke creatieve industrie³¹ bevinden zich in onze stad.³²

We versterken de samenwerking met onze bestuurlijke partners in de regio en het Rijk in de periode 2025-2028.

Metropoolregio Amsterdam

De samenwerkingspartners van de Metropoolregio Amsterdam (MRA)³³ herijken op dit moment de samenwerking op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed. Het huidige beleidsprogramma – onder leiding van Amsterdam en de provincie Noord-Holland – loopt af in 2024.³⁴ De samenwerking had een meerwaarde, vooral ten aanzien van kennisuitwisseling, cultuureducatie, broedplaatsen(beleid), coronaherstel en lobby richting Rijk. De herijking zal zich verleggen naar een nieuw programma, gericht op bijdragen aan maatschappelijke opgaven, het vergroten van leefbaarheid en de zorg voor een weerbare en duurzame culturele sector in de hele regio. Hierbij zet Amsterdam in op ontsluiting van onderscheidend cultureel aanbod in de regio en op meer ruimte voor cultuureducatie. In het eerste kwartaal van 2024 zal een nieuw beleidsprogramma worden gepresenteerd. Dit programma zal ook de basis vormen voor een samenwerking met het Rijk op het gebied van de stedelijke cultuurregio's.³⁵

Amsterdam en het Rijk

Het Rijk is een belangrijke partner van de gemeente voor kunst en cultuur in onze stad. De hoofdstad voor cultuur is zowel een thuis voor nationaal gefinancierde instellingen als instellingen die door de gemeente en het Rijk ondersteund worden. Daar zijn we trots op en koesteren we. Tegelijkertijd draagt Amsterdam met het stedelijk beleid bij aan kunst en cultuur in de rest van Nederland. Amsterdam pakt daarmee een nationale verantwoordelijkheid en die rol blijven we pakken.

Binnen de cultuursector bestaat al langere tijd de wens voor administratieve lastenvermindering. Daarom hebben we waar mogelijk de aanvraagprocedure voor het Kunstenplan vereenvoudigd. Samen met het ministerie van OCW, de Rijkscultuurfondsen en de grote steden hebben we de procedures voor meerjarige Rijkssubsidies en gemeentelijke cultuur- en kunstenplannen op elkaar afgestemd. Inrichtingseisen en aanvraagformulieren van zoveel mogelijk betrokken instanties zijn daarbij gestroomlijnd. Vanwege de verschillen in beleidsuitgangspunten blijft maatwerk tot op zekere hoogte noodzakelijk.

Afspraken met betrekking tot het gelijk optrekken op het gebied van de verantwoordings-systematiek, maar ook cofinanciering en samenwerking op het gebied van cultuureducatie, worden vastgelegd in een bestuurlijk convenant voor de periode 2025-2028. Met het Rijk, de grote steden, VNG en de provincies zijn we het gesprek gestart over de vormgeving van een nieuw landelijk stelsel voor cultuurbeleid vanaf 2029.

³¹ Kunsten en erfgoed, media- en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening

³² Zie [Monitor Creatieve Industrie 2021 - Media Perspectives](#)

³³ Zie [Metropoolregio Amsterdam](#)

³⁴ Zie [Portefeuillehouders- overleg Kunst, Cultuur en Erfgoed - metropoolregioamsterdam](#)

³⁵ Zie [Uitgangspunten cultuursubsidies 2025-2028 | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl](#)

Bij de uitvoering van ons internationaal cultuurbeleid werken we waar mogelijk samen met het ministerie van OCW, het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Rijkscultuurfondsen.

Nationaal Slavernijmuseum

Het belang van een nationaal museum voor het Nederlandse slavernijverleden blijft onveranderd groot. Amsterdam en het Rijk zetten zich gezamenlijk in om een museum in Amsterdam te realiseren dat het historisch bewustzijn en de kennis bij het publiek zal vergroten. We willen daarbij laten zien wat het verleden te maken heeft met onze tijd. Op dit moment werken de kwartiermakers aan een museaal ondernemingsplan en een locatiestudie. Op basis van hun advies wordt er in de eerste helft van 2024 door het gemeentebestuur een besluit genomen over de ontwikkeling van het museum, de locatie en het gebouw. Het museumgebouw zal op zijn vroegst zijn deuren openen in 2028. In de periode daaraan voorgaand zal het museum starten met programmering in het hele koninkrijk.

H6

Internationale cultuurstad

Amsterdam wordt al eeuwen gevormd door mensen die uit allerlei windstreken naar onze stad toe komen. Deze verschillende culturele achtergronden verrijken de stad. Amsterdam heeft een enorme aantrekkingskracht op internationale makers, professionals en kunstenaars. Juist deze wisselwerking maakt Amsterdam bij uitstek tot een internationale cultuurstad.

Een recent onderzoek (augustus 2023) van DutchCulture bevestigt dit beeld: Amsterdamse kunstenaars en culturele organisaties hadden in 2022 een aandeel van 49% in alle Nederlandse internationale culturele activiteiten.³⁶ Voor meer info, zie **bijlage 2** 'Mapping Amsterdam: Internationale culturele activiteiten in 2019 en 2022'.

In de komende Kunstenplanperiode verleggen we de koers van het internationaal kunst- en cultuurbeleid. We willen ruimte bieden aan verhalen uit andere delen van de wereld, zoals uit de steden en regio's waar Amsterdammers hun herkomst vinden. De verhalen van deze diaspora laten ons met een nieuwe blik naar de wereld om ons heen kijken, zodat er lokaal een veelheid aan perspectieven ontstaat. Daarbij willen we rekening houden met de impact op het klimaat en de economische onzekerheden van vandaag.

Internationalisering na de coronacrisis

De afgelopen jaren hebben reisbeperkingen en lockdowns ertoe geleid dat veel evenementen werden geannuleerd. Culturele centra, podia en instellingen moesten (tijdelijk) hun deuren sluiten en er vond slechts beperkte fysieke interactie plaats tussen makers en publiek. Ook liepen vele instellingen, gezelschappen, professionele kunstenaars en makers inkomsten mis.³⁷ Ondanks de negatieve impact van de pandemie op de wereldwijde cultuursector heeft deze ook geleid tot het ontstaan van vernieuwende manieren om internationaal samen te werken. Hierbij zijn digitale mogelijkheden van samenwerking en alternatieve presentatieplatforms en online evenementen verder ontwikkeld.

Het online beschikbaar stellen van archieven en tentoonstellingen heeft bijvoorbeeld tot een groter en internationaler publieksbereik geleid. Zo heeft *The Black Archives* (gevestigd in het *Suriname Museum*) de expositie 'Surinamers in Nederland: 100 jaar emancipatie en strijd' ook voor het Surinaamse publiek beschikbaar gemaakt.³⁸

Klimaatverandering en stijgende kosten

Binnen de sector is er steeds meer oog voor de ecologische voetafdruk van internationale reizen, uitwisselingen en activiteiten.³⁹ De gestegen kosten, veroorzaakt door geopolitieke en economische ontwikkelingen terwijl de sector nog herstellende was, dwingen eveneens tot een heroverweging van internationale reisbewegingen en activiteiten van de sector. Zo kijken verschillende Amsterdamse orkesten en ensembles voor hun uitvoeringen steeds vaker naar steden in Europa die goed per trein te bereiken zijn. *Foam* kiest er bijvoorbeeld steeds vaker voor om tentoonstellingen op internationale presentatieplekken lokaal te laten produceren in plaats van de gehele productie vanuit Amsterdam te organiseren én te vervoeren.

³⁶ DutchCulture is de kennis- en netwerkorganisatie voor internationale culturele samenwerking. De DutchCulture database volgt de internationale activiteiten van Nederlandse makers en culturele organisaties, waarmee inzicht wordt verkregen in de culturele impact van Nederland over de gehele wereld.

³⁷ Zie ook <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/culture-shock-covid-19-and-the-cultural-and-creative-sectors-08da9e0e>

³⁸ Zie ook: <https://dutchculture.nl/en/news/offline-online-dutch-international-cultural-high-lights-during-covid19>

³⁹ Zie [Cultuur+Natuurlijk – Raad voor Cultuur](#)

Vestigingsklimaat voor kunst en cultuur in Amsterdam

De fysieke ruimte voor verbeelding, presentatie en artistieke ontwikkeling staat in Amsterdam en daarbuiten steeds meer onder druk. Ook de Kunstraad benoemt dit knelpunt in de Verkenning 2022.⁴⁰ Daardoor is de stad niet alleen steeds minder toegankelijk voor lokale makers en Amsterdamse culturele instellingen, maar ook voor internationale kunstenaars die zich hier (tijdelijk) willen vestigen. Ook het verkrijgen van visa is ingewikkeld.⁴¹ Het gevolg is dat internationaal talent vaker wegblijft en dat wederzijdse uitwisseling en tijdelijk verblijf (ook in de vorm van residencies) worden bemoeilijkt.

Veranderende kunstpraktijk: lokaal en internationaal

Zoals recent ook door de Nationale Unesco Commissie is geagendeerd, zien we lokaal nieuwe vormen van makerschap en cultuuruitingen ontstaan, die sterk geworteld zijn in een postkoloniale stedelijke identiteit.⁴² Deze veelal jonge, ondernemende makers met een migratieachtergrond halen hun inspiratie overal ter wereld vandaan en organiseren zich vaak op eigen kracht – buiten de gebaande paden om. We zien een groeiende beweging op diverse plekken in de wereld waarbij kunstenaars de buurtbewoners, de gemeenschap of het publiek betrekken bij de invulling van hun kunstpraktijk en de vorm van hun activiteiten.⁴³

Internationalisering binnen het Kunstenplan 2025-2028

In het Kunstenplan 2025-2028 maken we internationale samenwerking en artistieke uitwisselingen tussen instellingen, makers en gezelschappen mogelijk. We moedigen uitwisseling aan met landen waar inwoners van Amsterdam hun herkomst vinden. Dit bevordert het begrip en de waardering voor de diversiteit binnen de stad, en sluit aan op een recent advies van de Unesco Commissie.⁴⁴ We zijn ons er van bewust dat deze ambities kunnen wringen met de impact van internationale reisbewegingen op het klimaat. We vragen instellingen daarom om een gezonde balans te zoeken. We willen instellingen en makers de komende tijd de ruimte geven om daar zelf keuzes in te maken die passen bij de eigen instelling of kunstpraktijk.

Ruimte voor makers met betrekking tot internationale uitwisselingen

De regelingen van het AFK bieden ruimte voor internationale samenwerking. Daarmee stimuleren we internationalisering in de breedte binnen de Amsterdamse cultuursector. We continueren daarnaast de 3Package Deal van Broedplaatsen, waarmee internationale kunstenaars al jarenlang worden gesteund door samenwerking met het AFK. Via deze regeling krijgen lokale en (inter)nationale talenten gedurende één jaar een ontwikkelbudget, betaalbare woon- en/ of werkruimte en toegang tot een netwerk uit de hele wereld.

⁴⁰ [Verkenning 2022 - Amsterdamse Kunstraad](#)

⁴¹ [Verkenning 2022 - Amsterdamse Kunstraad](#)

⁴² [Unesco Commissie kondigt advies aan over belang 'hedendaagse diasporische stadscultuur'](#)

⁴³ Dit wordt ook bevestigd in het uitgebreide onderzoek van Forces of Art (Valiz, 2020) waarbij vele cases uit de internationale kunstsector (Azië, Afrika, Latijns Amerika en het Midden-Oosten zijn onderzocht. Maatschappelijke thema's, zoals klimaatverandering of ongelijkheid, worden door deze initiatieven vaak als uitgangspunt bij het ontwikkelen van de artistieke (sociale) kunstpraktijk.

⁴⁴ Dit is in lijn met het voornemen van de Unesco Commissie om eind 2023 een advies uit te brengen over het belang van hedendaagse diasporische stadscultuur en met de bevindingen van de analyse van 50 jaar Internationaal Cultuurbeleid DutchCulture.

De fysieke ruimte voor verbeelding, presentatie en artistieke ontwikkeling staat in Amsterdam en daarbuiten steeds meer onder druk.

Huisvesting

We verkennen in de komende periode het voorstel van Kunstraad⁴⁵ voor het opzetten van een betaalbaar cultuurhostel om kunstenaars tijdelijk huisvesting te bieden voor het organiseren van tentoonstellingen/optredens/projecten. Ook werken we aan het creëren van meer fysieke plekken voor internationaal talent. In het Broedplaatsenbeleid 2023-2026 gaan we hier verder op in.

Leren van anderen en samenwerken met andere steden en regio's

We delen kennis en werken samen met diverse steden in Europa (zoals Berlijn, Parijs, Helsinki, Stockholm, Brussel) als daarbuiten (waaronder New York, San Francisco en Tokyo) in de vorm van bijvoorbeeld werkbezoeken. We richten ons hierbij op steden waarmee we culturele verbindingen hebben of op steden die zich bezighouden met vergelijkbare, grootstedelijke vraagstukken. Ook trekken we gezamenlijk op binnen de EU met hoofdsteden – zoals het ACCESS project⁴⁶ (in samenwerking met Londen, Lissabon, Dublin, Tallinn, Sofia, Vilnius en Riga). We richten ons ook op steden en regio's in landen waar grote groepen Amsterdammers hun oorsprong vinden. We betrekken hierbij nadrukkelijk ook de makers en instellingen uit die betreffende steden en regio's. We werken voor deze agenda samen met het ministerie van OCW, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het AFK, DutchCulture, de Rijkscultuurfondsen, het Prins Claus Fonds en private fondsen.

We continueren ons lidmaatschap bij het culturele stedennetwerk World Cities Culture Forum.⁴⁷ Dit netwerk richt zich op samenwerking, onderzoek en uitwisseling van kennis en expertise. Via dit netwerk hebben we veel geleerd van steden als New York, Londen en Parijs op het gebied van inclusie en diversiteit, van San Francisco op het gebied van de ruimtelijke agenda voor cultuur en van Berlijn met betrekking tot nachtcultuur.

Europa

Steeds meer Amsterdamse makers en initiatieven organiseren activiteiten in Europa. De kansen die de EU biedt, willen we de komende tijd nog beter te benutten. We werken aan betere en gerichte informatieverstrekking en samenwerking met onder andere de Creative Europe Desk NL en het Team Europese Subsidies van de gemeente rond diverse subsidiemogelijkheden binnen de EU en netwerk mogelijkheden voor de Amsterdamse kunstsector.⁴⁸

⁴⁵ [Verkenning 2022 - Amsterdamse Kunstraad](#)

⁴⁶ Meer info: [Culture for all | Access \(urbact-access.eu\)](#)

⁴⁷ [Zie \[www.worldcitiescultureforum.com\]\(http://www.worldcitiescultureforum.com\)](#)

⁴⁸ De commissie FKD zal medio 2024 geïnformeerd worden over de voetafdruk van de Amsterdamse culturele sector binnen het Creative Europe programma. Een analyse hiervan wordt opgesteld door de Creative Europe Desk NL in opdracht van de afdeling Kunst en Cultuur.

We maken sinds 2023 onderdeel uit van het Europese samenwerkingsproject EIT (European Institute for Innovation and Technology) Culture & Creativity. Deze samenwerking bestaat uit 50 partners – universiteiten, onderzoeksinstituten, toonaangevende bedrijven, maatschappelijk en culturele organisaties – actief in de culturele en creatieve sector dat een nieuwe kennis- en innovatiegemeenschap zal vormen ter versterking van de innovatiekracht in de Europese culturele sector en de creatieve industrie. Hiervoor is 150 miljoen euro beschikbaar gesteld vanuit de EU voor de komende zes jaar. Amsterdam focust binnen deze samenwerking inhoudelijk op het thema inclusie en diversiteit. Binnen dit project speelt Amsterdam een belangrijke rol als hoofdpartner en host van een lokaal Co-Location Center dat begin 2024 wordt geopend. Dit is een fysieke plek voor het organiseren van activiteiten gericht op Nederland, België, Luxemburg, Noord-Frankrijk, Ierland en het Verenigd Koninkrijk.

H7

Cultureel vastgoed

We verwachten van instellingen in het Kunstenplan 2025-2028 dat zij de richtlijnen voor besteding en verantwoording van (geormerkte) subsidie voor onderhoud van vastgoed volgen. We zetten ook in op het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid van culturele instellingen. In 2024 stellen we een nieuwe huursystematiek voor de verhuur van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed vast.

We blijven het belang van duurzaamheid onverminderd benadrukken. Daarom vragen we instellingen ook om hier oog voor te hebben. Dat is niet alleen noodzakelijk om op die manier bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen van de gemeente Amsterdam, maar ook om de eigen exploitatie op termijn sterker te maken. In de nieuwe Kunstenplanperiode maken we een inhaalslag en zetten we duurzaamheid in de cultuursector hoog op de agenda. We nodigen de kunst- en cultuursector uit om mee te werken aan de opgave van de stad op het gebied van duurzaamheid: door te verbeelden, te experimenteren, te inspireren en door veel grotere en diverse groepen uit de samenleving te betrekken.

Meerjaren Onderhoudsplannen (MOP)

Voor het Kunstenplan 2025-2028 blijven de gemeentelijke richtlijnen voor besteding en verantwoording van (geormerkte) subsidie voor onderhoud van kracht. We spreken instellingen actief aan op het volgen van deze richtlijnen. Zie **bijlage 8** 'Meerjarenonderhoudsplan (MOP) en verantwoording' voor meer informatie.

Er moet zowel in een toelichtende tekst als in cijfers worden verantwoord. In het jaarverslag moeten instellingen uitgebreid ingaan op de onderhoudsstatus van het pand. Daarnaast horen instellingen als onderdeel van de jaarlijkse verantwoording een toelichting op te nemen over de wijze waarop zij het MOP hebben nageleefd. Dit moet terug te zien zijn op de werkbegroting. Ook moet inzichtelijk zijn wat de werkelijke dan wel uitgestelde uitgaven waren – en hoe de op de lange termijn benodigde middelen worden gereserveerd en gedoteerd voor toekomstig onderhoud.

Fysieke toegankelijkheid

Amsterdam wil een open en toegankelijke cultuurstad zijn, nu en in de toekomst. Samen met gemeentelijk Vastgoed werken we aan het toegankelijk maken van panden in eigendom van de gemeente waar culturele instellingen in zijn gehuisvest. Ook kijken we goed naar verduurzaming en het doen van aanpassingen voor de toegankelijkheid samen kunnen worden opgepakt. Wanneer nieuwe culturele voorzieningen worden gerealiseerd, is toegankelijkheid een harde eis.

Amsterdam werkt al samen met diverse private cultuurfondsen op het gebied van onder andere cultuurmarketing en digitalisering. Het college wil bekijken of zo'n samenwerking ook mogelijk is gericht op fysieke toegankelijkheid van een voorziening. Het college streeft ernaar in het eerste kwartaal van 2024 meer over deze plannen bekend te maken.

Maatschappelijke huur

Het college heeft op 11 juli 2023 ingestemd met de uitgangspunten voor een nieuwe huursystematiek voor de verhuur van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. De nieuwe systematiek heeft als doel om maatschappelijke partijen die het algemeen belang dienen in de stad te voorzien van betere en betaalbare huisvesting. De nieuwe huursystematiek wordt de komende tijd verder uitgewerkt. De invoering van de nieuwe huursystematiek vindt plaats na besluitvorming over de financiële uitgangspunten en gaat gelden voor nieuwe contracten. Het uitgangspunt is dat bestaande contracten niet wijzigen, tenzij huurder en verhuurder het hierover eens zijn, bijvoorbeeld bij een renovatie of verduurzaming van het pand. Het definitieve besluit daarover zal in 2024 aan het college en de raad wordt voorgelegd.

Het in 2023 genomen besluit van het college bepaalt ook dat huurders die subsidies ontvangen – waarbij zij in hun aanvraag zijn uitgegaan van een lopend huurbedrag en een lopende termijn van hun huurcontract – erop moeten kunnen vertrouwen dat de nieuwe systematiek hen tijdens een lopende subsidietermijn niet in de problemen brengt. Dit geldt ook voor instellingen die gehuisvest zijn in gemeentelijk vastgoed en die een aanvraag willen gaan doen binnen het Kunstenplan 2025-2028.

Aandacht voor verduurzaming

In het vorige Kunstenplan kwamen sommige Kunstenplaninstellingen als gevolg van de coronacrisis in de problemen, en bleven eerdere duurzaamheidsambities niet overeind. Andere instellingen konden, bijvoorbeeld in een periode van sluiting van hun gebouw, juist een inhaalslag maken op het gebied van duurzaam onderhoud, bijvoorbeeld door installaties te vervangen of door een andere investering te doen. Als gemeente zaten we ook niet stil. We hebben verschillende initiatieven gesteund met als doel om duurzaamheid als thema in beeld te houden. Zo is aan instellingen in de Amsterdamse cultuursector een (gratis) energiescan aangeboden. Ook droegen we – binnen het kader van de Metropoolregio Amsterdam – bij aan de zogenaamde ‘Groene Menukaarten’ die werden ontwikkeld. Deze laagdrempelige online handreikingen zijn bedoeld om instellingen op weg te helpen op gebied van duurzaamheid en zijn er voor podia en podiumkunsten⁴⁹, musea⁵⁰ en sinds kort ook voor bibliotheken.⁵¹

Raad voor Cultuur

Medio juni 2023 bracht de Adviescommissie Duurzaamheid van de Raad voor Cultuur advies⁵² uit aan de staatssecretaris voor Cultuur en Media over duurzaamheid in de cultuursector. De commissie signaleert hierin verschillende trends die voornamelijk verhinderen dat verduurzaming in de cultuursector snel genoeg gaat. Vaak is er bij instellingen te weinig structurele en actuele kennis, en is het ook vaak een kwestie van tijd en geld. Daarnaast constateert de commissie dat het bij instellingen soms ook ontbreekt aan beleid en aan het opstellen en (consequent) uitvoeren van plannen van aanpak. De commissie benoemt dat gesubsidieerde instellingen, afgezien van verschillende uitdagingen waar zij tegenwoordig voor staan, ook invulling moeten geven aan de verschillende codes, zoals die op het gebied van fair pay en fair practice. De commissie deed enkele aanbevelingen. Voor het Kunstenplan 2025-2028 geven wij in het bijzonder invulling aan de aanbevelingen op het gebied van een plan van aanpak, kennis- en adviesvoorziening, en de routekaart naar duurzaam cultureel vastgoed.

Nulmeting verduurzaming

We trekken samen op met het Rijk op het gebied van verduurzaming. Het ministerie van OCW zal instellingen die een aanvraag indienen voor financiering binnen de landelijke culturele basisinfrastructuur (bis) 2025-2028 vragen om hun voetafdruk in de periode 2025-2028 bij te houden. Wij haken aan bij dit initiatief. Dit zal plaats vinden na de besluitvorming over het Kunstenplan 2025-2028.

Kennis en advies

We blijven energie-advies en begeleidingstrajecten aanbieden voor organisaties en ondernemers, ook in de cultuursector. Vanaf 2024 stelt de gemeente extra capaciteit en middelen beschikbaar om jaarlijks organisaties, ondernemers en/of initiatieven te adviseren en te helpen met het verder verduurzamen van hun bedrijfsvoering. We blijven de ‘Groene Menukaarten’ onder de aandacht brengen.

Routekaart verduurzaming cultureel gemeentelijk vastgoed

Bij de Voorjaarsnota 2023 heeft het college besloten om € 150 miljoen te reserveren voor het verduurzamen van de gemeentelijk vastgoedportefeuille. In overleg met Gemeentelijk Vastgoed onderzoekt Kunst en Cultuur of cultuurpanden voor verduurzaming in aanmerking kunnen komen.

⁴⁹ Zie <https://www.degroenemenukaart.nl/nl/landelijk/podia>

⁵⁰ Zie <https://www.degroenemenukaart.nl/nl/landelijk/musea/>

⁵¹ Zie <https://www.degroenemenukaart.nl/nl/landelijk/bibliotheken>

⁵² Zie <https://www.raadvoorcultuur.nl/actueel/nieuws/2023/06/14/stevige-impuls-nodig-voor-verduurzaming-cultuursector>

H8

Aanvullend beleid

In 2025-2028 pakken we door op de aanbevelingen van de werkgroep cultuur & corona en maatregelen die we genomen hebben met het herstelplan kunst en cultuur 2023-2024. We leggen de nadruk op goed beheer van de unieke Collectie Amsterdam. En we nodigen de cultuursector uit om aan te sluiten bij de viering van Amsterdam 750.

Voortbouwen op de aanbevelingen van de werkgroep cultuur & corona

In december 2021 heeft het college besloten tot de oprichting van een werkgroep cultuur & corona die moest gaan nadenken over de nabije en verdere toekomst van de Amsterdamse cultuursector in relatie tot corona. De werkgroep kreeg de opdracht om met advies te komen over manieren om herstel te stimuleren en de noodsteun vanuit de gemeente en het Rijk effectiever in te zetten. In de werkgroep nam een brede en multidisciplinaire vertegenwoordiging van de sector deel – op eigen titel – waarin kennis werd samengebracht van instellingen (groot en klein), cultuurfinanciering- en marketing, nachtcultuur, broedplaatsen en makers. Op 24 maart 2023 presenteerde de werkgroep aanbevelingen voor zowel de korte als langere termijn.⁵³

De maatregelen richten zich onder andere op:

- Het bieden van steun voor herstel na de coronacrisis en het omgaan met stijgende energiekosten.
- Het mogelijk maken van risicovolle programmering, experiment, digitalisering en internationalisering.
- Het opzetten van publieksonderzoek en het ontwikkelen van een kennissysteem gericht op inzicht in publieksdoelgroepen.
- Het ondersteunen van maatregelen gericht op verduurzaming.
- Het versterken van de arbeidspositie van zzp'ers en werknemers in de cultuursector.
- Het versterken van de positie van makers en het creëren van nieuwe plekken voor makers en instellingen.

Op 19 juli 2023 heeft het college het herstelplan kunst en cultuur 2023-2024 gepresenteerd waarmee de cultuursector met concrete maatregelen is ondersteund bij het herstel na de coronacrisis en bij het meer toekomstbestendig maken van de sector.⁵⁴ Met een budget van € 5,3 miljoen is een divers pakket aan maatregelen voor 2023-2024 ingezet, gericht op:

- Versterking van de culturele instellingen.
- Uitvoeren van publieksonderzoek.
- Inzet op werkgelegenheid.
- Versterken van de positie van maker.
- Experiment en innovatie.

Voor noodsteun op het gebied van energiekosten stellen we in 2024 € 1,4 miljoen beschikbaar voor de cultuursector van Amsterdam.⁵⁵ Met het Kunstenplan 2025-2028 pakken we structureel door op diverse aanbevelingen van de werkgroep cultuur & corona. Ook met het beleid op broedplaatsen, nachtcultuur en evenementen zoeken we aansluiting.

⁵³ Adviesrapport 'Naar een weerbare en wendbare cultuursector in Amsterdam', werkgroep cultuur & corona, 24 maart 2023

⁵⁴ Zie raadsinformatiebrief 'Herstelplan kunst en cultuur 2023-2024' van 19 juli 2023

⁵⁵ Onder voorbehoud van de vaststelling van de begroting 2024 door de gemeenteraad in november 2023

In de periode 2025-2028 ondersteunen we structureel twee maatregelen uit het herstelplan kunst en cultuur 2023-2024, te weten:

- **Cultuurherstel**

Cultuurherstel⁵⁶ verbindt professionals uit het bedrijfsleven als onbezoldigde coach met culturele organisaties (matching). Het doel is om de (financiële) kwetsbaarheid van culturele organisaties te reduceren, zodat zij meer regie over hun toekomst krijgen. Naast hoogwaardig advies vanuit het bedrijfsleven biedt Cultuurherstel, met haar netwerk en partners, kennis en financiering tegen gunstige voorwaarden. Cultuurherstel is een initiatief van de Amsterdamse Kunstraad, in samenwerking met het AFK, gemeente Amsterdam, Provincie Noord-Holland en Cultuur+Ondernemen.

- **Jaarlijkse editie van de 1+1 actie in combinatie met de Amsterdamse deelname aan de Opening**

We dragen bij aan een jaarlijkse editie van de 1+1 actie van amsterdam&partners en de culturele instellingen van Amsterdam. Hiermee kunnen inwoners van Amsterdam tijdens een maand in het voor- of najaar film, muziek, theater en musea in hun stad bezoeken en iemand gratis meenemen. Amsterdammers worden zo uitgenodigd om bekende of onbekende culturele locaties in de stad te (her)ontdekken. We brengen dit samen met de jaarlijkse deelname van onze stad aan de in dit jaar gelanceerde nieuwe vorm van de landelijke start van het culturele seizoen, de Opening.⁵⁷

We zetten de werkzaamheden van de werkdsk Kunst en Cultuur⁵⁸ in de periode 2025-2028 voort. De werkdsk richt zich op het stimuleren van een sterke en gezonde sector, met onder andere ondersteuning en financiering voor om- en bijscholing en oplossingen op het gebied van werk en personeelsbeleid. De werkdsk is er voor zz'ers, werkzoekenden, medewerkers, werkgevers en organisaties binnen de culturele en creatieve sector.

Collectie Amsterdam

De Collectie Amsterdam, eigendom van de gemeente, is een omvangrijke verzameling die bestaat uit kunstwerken, erfgoed, interieurs, monumenten, archeologische vondsten en kunst in de openbare ruimte. Een groot deel van deze collectie is ondergebracht bij musea en instellingen. Zo is vrijwel de gehele collectie van het Amsterdam Museum in bezit van de gemeente Amsterdam en beheert het Stedelijk Museum ongeveer 100.000 werken die tot de Collectie Amsterdam behoren. In een collectie beheerovereenkomst zijn hierover afspraken tussen de gemeente en de musea vastgelegd.

Juist omdat het Amsterdam Museum en het Stedelijk Museum een belangrijke opdracht hebben als het gaat om het beheren van de Collectie Amsterdam, heeft de Kunstraad geadviseerd deze instellingen in het Kunstenplan 2025-2028 onder de verantwoordelijkheid te brengen van de gemeente. Zo houdt het college zeggenschap over de investeringen.⁵⁹ Zie ook **hoofdstuk 8**.

⁵⁶ Zie [Home - Cultuurherstel](#)

⁵⁷ Meer info via: [De Opening van het culturele seizoen | Netherlands \(openingcultureelseizoen.nl\)](#)

⁵⁸ Meer info via: [grootamsterdamwerktdoor.nl/werkdesk-kunst-en-cultuur](#)

⁵⁹ 'Voor de kunsten – voor de stad. Het advies over de culturele infrastructuur van Amsterdam - Kunstenplan 2025-2028', Amsterdams Kunstraad, 18 juli 2023.

We leggen de nadruk op goed beheer van de unieke Collectie Amsterdam.

We willen in de komende Kunstenplanperiode meer aandacht voor het beheer van de unieke Collectie Amsterdam. Samen met het Amsterdam Museum en het Stedelijke Museum werken we aan de vernieuwing van de collectie beheerovereenkomst, om de zorg, het gebruik en de zichtbaarheid van de collectie te vergroten. Daarbij betreft het college de eerdere adviezen⁶⁰ van de Amsterdamse Kunstraad. Hierin dringt de Kunstraad aan op een realistische vergoeding voor beheer, behoud en digitalisering van de collectie én de stijgende vraag naar bruiklenen. Op basis van de herziene collectie beheerovereenkomst en door de musea opgestelde Collectieplannen (inclusief een financiële onderbouwing) die bij de subsidieaanvraag worden ingediend, verleent het college met ingang van het Kunstenplan 2025-2028 een geormerkt subsidiebedrag voor het beheer van de Collectie Amsterdam. Dit geormerkte bedrag is onderdeel van de aan het Amsterdam Museum en het Stedelijk Museum toe te kennen Kunstenplansubsidie 2025-2028. De Kunstraad adviseert op basis van de Verordening over de hoogte van het totale subsidiebedrag aan de instellingen. De nieuwe collectie beheerovereenkomst zal uiterlijk in het eerste kwartaal van 2024 klaar zijn.

Amsterdam 750 jaar

Van 27 oktober 2024 tot en met 27 oktober 2025 vieren we de 750e verjaardag van onze stad. Met tal van activiteiten, onder meer op het gebied van kunst en cultuur. Dit bijzondere jubileum kan niet zonder! Met de viering van Amsterdam 750 wil het college daarom een uniek, onderscheidend en breed cultureel programma mogelijk maken. Deze ambitie wordt omarmd door de Amsterdammers: uit recent onderzoek van O&S⁶¹ (mei 2022) bleek dat bijna de helft van alle bewoners een viering verwacht met een keur aan inspirerende, culturele activiteiten. Dit programma moet de stad laten zien als een (inter)nationaal toonaangevende en aantrekkelijke cultuurstad waar voor iedereen iets te doen is. Van theater tot nachtcultuur en (pop)muziek; van film tot musea en beeldende kunst.

Om een uniek kunst- en cultuurprogramma mogelijk te maken tijdens het jubileumjaar, heeft het college de regeling Kunst en Cultuur Amsterdam 750 ingericht.⁶² Ook maakt de gemeente via subsidies aan de Stichting Amsterdam 750 kleinere kunst- en cultuurprojecten in de wijken mogelijk.⁶³

Met het Kunstenplan 2025-2028 hopen we de dat Amsterdamse culturele instellingen en makers in 2025 bij hun activiteitenplan ook inhoudelijk een verbinding zoeken met de verjaardag van de stad. Juist kunst en cultuur hebben de kracht om vele Amsterdammers en bezoekers te bereiken met verhalen over het verleden, het heden en de toekomst.

⁶⁰ 'Het museum als dynamische geheugen', Amsterdamse Kunstraad, 11 juni 2018; 'Verkenning 2019', Amsterdamse Kunstraad, 18 januari 2019.

⁶¹ Meer info via: [750 jaar Amsterdam | Website Onderzoek en Statistiek](#)

⁶² Zie raadsinformatiebrief 'Toekenning subsidies Kunst en Cultuur Amsterdam 750', 26 september 2023

⁶³ Zie [Welcome - Stichting Amsterdam 750](#)

H9

Systematiek Kunstenplan 2025-2028

Het college neemt het advies ‘Voor de kunsten – voor de stad. Advies over de culturele infrastructuur van Amsterdam – Kunstenplan 2025-2028’⁶⁴ van de Amsterdamse Kunstraad over. Het kiest daarmee voor een systematiek die overzichtelijk en eenvoudiger is, en daardoor een meer gelijk speelveld creëert voor de instellingen die een aanvraag willen indienen binnen het Kunstenplan. Dit past bij een nieuwe koers en is een belangrijke stap op weg naar een nieuw landelijk en stedelijk stelsel vanaf 2029.

⁶⁴ Zie [Advies-Amsterdamse-Kunstraad_Voor-de-kunsten-voor-de-stad.pdf](#)

Advies van de Kunstraad over de culturele infrastructuur van Amsterdam – Kunstenplan 2025-2028

Met de Verkenning 2022 heeft de Amsterdamse Kunstraad het gemeentebestuur geadviseerd om een heldere keuze te maken aan het begin van het proces. Conform het Kunstraadadvies werden instellingen op naam vastgesteld nog voor aanvang van het Kunstenplan 2025-2028. Daarnaast adviseerde de Kunstraad om functies in de huidige Amsterdam Bis onder te brengen bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK).

Vanwege de juridische complexiteit bij het verdelen van schaarse subsidiemiddelen heeft de gemeente in het voorjaar van 2023 bij advocatenkantoor Pels Rijcken advies ingewonnen over de inrichting van de Amsterdam Bis. In dit advies werd benadrukt dat schaarse subsidies op een transparante wijze moeten worden verdeeld – en dat belangstellenden op gelijke wijze en met dezelfde kansen aan die verdeling moeten kunnen deelnemen.

Op basis hiervan verzocht het college de Kunstraad een voorstel te formuleren over de samenstelling van de Amsterdam Bis in de Kunstenplanperiode 2025-2028.

Met het advies ‘Voor de kunsten – voor de stad. Advies over de culturele infrastructuur van Amsterdam – Kunstenplan 2025-2028’⁶⁵ presenteerde de Kunstraad een uitwerking van dit verzoek. Hierin adviseert de Kunstraad om vanaf 2025 binnen het Kunstenplan van Amsterdam geen basisinfrastructuur meer te onderscheiden en niet meer te spreken van een Amsterdam Bis. Het onderscheid binnen het huidige Kunstenplan tussen instellingen die deel uitmaken van wat volgens de Kunstraad kan worden gezien als een ‘ereditie’ (Amsterdam Bis) en de instellingen die een vierjarige Kunstenplansubsidie ontvangen van het AFK wordt hiermee opgeheven. De constatering van het onderzoeksbureau Blueyard dat het Kunstenplan als systeem te complex is geworden, en het eerdergenoemde juridisch advies van Pels Rijcken onderschrijven volgens de Kunstraad het belang van het schrappen van deze tweedeling.

Kunstenplan 2025-2028

Instellingen kunnen een aanvraag voor meerjarige financiering doen bij het AFK binnen de Regeling vierjarige subsidies 2025-2028 of de regeling Ontwikkeling 2025-2028.

Zeven instellingen vallen direct onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen en kunnen een aanvraag doen voor een begrotingspost subsidie⁶⁶ in het kader van het Kunstenplan voor de periode 2025-2028:

1. **Collectie Amsterdam.** Instellingen die naast hun eigen collectie ook mede de Collectie Amsterdam beheren; de kunstwerken en bijzondere objecten die in het bezit zijn van de gemeente. Het betreft hier het *Amsterdam Museum* en het *Stedelijk Museum Amsterdam*.

⁶⁵ Zie [Advies-Amsterdamse-Kunstraad_Voor-de-kunsten-voor-de-stad.pdf](#)

⁶⁶ De instellingen die onder de verantwoordelijkheid vallen van de gemeente zijn in principe zeker van een Kunstenplansubsidie en dienen hun aanvraag in bij de gemeente. Mocht de gemeente van mening zijn dat de aanvraag incompleet is, dan krijgt de instelling nog enkele dagen de tijd om de aanvraag te wijzigen en opnieuw in te dienen. De subsidieaanvraag van deze instellingen moet voldoen aan de inrichtingseisen en wordt inhoudelijk beoordeeld door de Kunstraad. De Kunstraad kan adviseren om onderdelen van de aanvragen inhoudelijk en financieel niet te honoreren.

2. **Grote instellingen met omvangrijk nationaal en internationaal bereik.** Amsterdam investeert jaarlijks fors (variërend van ruim zeven tot ruim dertien miljoen euro) in drie grote instellingen, die een omvangrijk nationaal en internationaal bereik hebben en een groot aantal fte (vast en/of flexibel). Naast de gemeente investeert ook het Rijk een relatief grote som geld in deze instellingen, wat bestuurlijke afstemming gewenst maakt. Het betreft hier de *Nationale Opera & Ballet*, *Internationaal Theater Amsterdam* en het *Koninklijk Concertgebouworkest*.
3. **Grootstedelijke podia waarin de gemeente fors investeert.** Twee grootstedelijke podia waarin de gemeente in de komende Kunstenplanperiode grote eenmalige investeringen doet met betrekking tot het gebouw, zoals genoemd in de Voorjaarsnota 2023. Podia die vanuit de context van een stadsdeel de gehele stad en metropoolregio bedienen. Het betreft hier het Bijlmer Parktheater en Theater de Meervaart.

De aanvragen voor de regeling vierjarige subsidies van het AFK en de aanvragen van de zeven instellingen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, worden beoordeeld op basis van dezelfde hoofdcriteria (zie **hoofdstuk 10**).

Proces

Het AFK zal in het kader van het Kunstenplan 2025-2028 twee regelingen uitvoeren, te weten de regeling vierjarige subsidies (zie **bijlage 3** 'Regeling vierjarige subsidies Kunstenplan 2025-2028 - AFK') en de regeling Ontwikkeling (zie **bijlage 4** 'Contouren regeling Ontwikkeling 2025-2028 AFK'). Het college stelt deze regelingen op voordracht van het AFK vast. Het AFK voert deze regeling vervolgens zelf uit. Het AFK beoordeelt de aanvragen en besluit zelfstandig over alle ingediende aanvragen in het najaar van 2024. Als zelfstandig bestuursorgaan garandeert het AFK een onafhankelijk en deskundig oordeel.

Regeling vierjarige subsidies

Ten opzichte van de periode 2021-2024 zijn er enkele wijzigingen aangebracht in de regeling vierjarige subsidies van het AFK. Wijzigingen zijn onder andere gericht op het laagdrempelig maken voor nieuwe groepen aanvragers, op de nieuwe post-corona werkelijkheid van aanvragers, op verlichting van administratieve lastendruk voor aanvragers. Zo is er in de uitwerking van de criteria meer ruimte voor de verbinding met de buurt en de hele stad, en voor toekomstbestendig omgaan met mensen en middelen in organisaties, inclusief sociale veiligheid. Het criterium diversiteit & inclusie is verbreed en aanvragers kunnen hun eigen visie en aanpak daarop integraal verwerken in hun ondernemingsplan. De opvraag van informatie sluit beter aan bij het veld en is afgestemd tussen landelijke en gemeentelijke subsidiënten. Tegelijkertijd mogen aanvragers minder doen met hetzelfde bedrag, als dit helpt om kostenstijgingen het hoofd te bieden.

Regeling ontwikkeling

De regeling Ontwikkeling is aantrekkelijk voor jonge organisaties omdat het de rust geeft om op een onderzoekende manier te werken aan artistieke en bedrijfsmatige stabiliteit. Jonge organisaties kunnen zo ervaring opdoen met meerjarig plannen en werken. Hiermee draagt de regeling bij aan de ambities van het college om het culturele veld te laten mee-ontwikkelen met de veranderende stad. Het geeft een stimulans aan:

- Het veranderende verhaal van de stad.
- Nieuwe stemmen, nieuwe verhalen, nieuwe organisaties.
- Een nieuwe generatie makers en culturele organisaties, om zowel mee te kunnen bewegen als vaste grond onder de voeten te krijgen.
- Ontwikkeling op verschillende gebieden: inhoud, zakelijk, publiek, diversiteit & inclusie.

De Kunstraad beoordeelt de aanvragen van de zeven instellingen. De Kunstraad brengt uiterlijk 15 juni 2024 advies uit aan het gemeentebestuur over de aanvragen en over de hoogte van de subsidiebedragen. Het college besluit daaropvolgend op basis van dit advies over de verlening van de subsidies aan de zeven instellingen. Zie ook **bijlage 9** 'Verordening Amsterdamse culturele infrastructuur, hoofdlijnen en kunstenplan 2023'.

Met het oog op continuïteit en structurele samenwerkingsverbanden tussen de instellingen die direct onder gemeente gevallen, en instellingen die een vierjarige subsidie aanvragen van het AFK, vindt afstemming plaats tussen de Kunstraad en het AFK.

De aanvragen die worden ingediend bij het AFK worden beoordeeld door het AFK zelf, op basis van de regelingen die het college vaststelt op voordracht van het AFK, waarna het AFK ook zelf besluiten neemt over de aanvragen

Zie ook **bijlage 10** 'Planning Kunstenplan 2025-2028'.

Overige regelingen en activiteiten AFK

Het AFK heeft voor kunst en cultuur overal in de stad een pakket van regelingen en programma's op maat. Die sluiten zo op elkaar aan, dat kunstenaars en organisaties kunnen starten, groeien én wortelen in Amsterdam. Zo kunnen ze bijvoorbeeld een pad afleggen van projectaanvragen via een ontwikkelsubsidie voor de organisatie naar een vierjarige toekenning. Of via een jaar lang 3Package deal naar een ontwikkelsubsidie voor de kunstenaar en vervolgens naar een nominatie voor de Amsterdamprijs.

Ook voor de Amsterdammers die kunst beoefenen in de vrije tijd zijn er allerlei mogelijkheden. En de cultuurcoaches op Amsterdamse scholen zorgen ervoor dat kinderen en jongeren makkelijker met kunst en cultuur in aanraking komen. Het AFK draagt eraan bij dat kunst overal in de stad kan bloeien, en zichtbaar en bereikbaar is. Het AFK doet dit door onder andere de inzet van cultuurverkenner in de stadsdelen, door financiering van kunst in de openbare ruimte, en door bijzonder budget voor culturele plekken die zich in Noord, Zuidoost en Nieuw-West bevinden.

Ook voor de Amsterdammers die kunst beoefenen in de vrije tijd zijn er allerlei mogelijkheden.

Speerpunt voor het AFK in 2025-2028 is het verder vergroten van toegang tot financiering. Daarin investeerde het AFK al via onder andere inclusieve criteria, de regeling Ontwikkeling, Mijn eerste aanvraag en informatiebijeenkomsten op locatie. Maar er is terrein te winnen voor nieuwe groepen aanvragers voor wie het fonds soms toch nog ver weg voelt. Daarom komen er in de periode 2025-2028 nieuwe stappen bij. Met onder andere extra mogelijkheden voor programmering in Noord, Zuidoost en Nieuw-West, uitbreiding van de cultuurverkenners, meer ruimte voor de ontwikkeling van makers, en meer begeleiding voor nieuwe aanvragers.

De overige regelingen en activiteiten voor de periode 2025-2028 worden eind 2023 en in de loop van 2024 verder uitgewerkt en vastgesteld.

H10

Beoordelings- criteria aanvragen Kunstenplan 2025-2028

Alle instellingen die een aanvraag indienen voor een vierjarige subsidie in het kader van het Kunstenplan 2025-2028 moeten voldoen aan een aantal kwaliteitseisen. Dit betekent dat de aanvragen van alle instellingen (zowel bij het AFK als onder directe verantwoordelijkheid van de gemeente) beoordeeld worden op een aantal criteria, te weten:

- Artistiek belang.
- Belang voor de stad.
- Diversiteit en inclusie.
- Uitvoerbaarheid.

Artistiek belang

Het artistiek belang betreft de beoordeling van het artistieke deel van het ondernemingsplan: de eigenheid daarvan en wat de aanvrager met de activiteiten inhoudelijk teweeg wil brengen bij publiek of deelnemers, en buurt of stad. Daarbij wordt ook gekeken of dit past bij de artistieke ervaring en ontwikkeling van de aanvrager.

Belang voor de stad

Het belang voor de stad betreft de beoordeling van wie de aanvrager in de stad wil bereiken met de activiteiten en waarom, en hoe en waar dat bereik wordt gerealiseerd. Bereik kan, afhankelijk van de aard van de activiteiten, gaan over publiek, deelnemers of co-creators (bijvoorbeeld bij talentontwikkeling, cultuureducatie, -participatie of community art), of andere beoogde doelgroepen in de stad of buurt.

Bijzondere aandacht is er voor kunst en cultuur in de wijk. Daarbij blijft het stedelijk beleid inzetten een inhaalslag in de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Daarom wordt bij het belang voor de stad ook gewogen in hoeverre de aanvraag een bijdrage levert aan spreiding van activiteiten en bereik naar deze stadsdelen. Ook hierbij spelen motivatie en realisme van de plannen een rol.

Diversiteit en inclusie

Beoordeeld wordt of het plan bijdraagt aan een divers en inclusief kunstenveld. Het doel van het beleid in Amsterdam is de toegankelijkheid van het cultuuraanbod als geheel te vergroten door te zorgen voor betere representatie van zowel de verschillende achtergronden, perspectieven en verhalen in de stad, als van de breedte van de Amsterdamse bevolking in publiek en deelnemers. Een toegankelijke sector leidt tot grotere diversiteit en representatie in de sector, het culturele aanbod en het bereik van Amsterdammers, en andersom.

Het gaat bij dit criterium niet alleen om culturele diversiteit, maar ook diversiteit in de meest brede zin van het woord (zoals ook leeftijd, sociaal-economische kansengelijkheid en toegankelijkheid voor mensen met een beperking). Ook combinaties hiervan zijn mogelijk. Een afzonderlijke aanvrager hoeft niet 'alles voor iedereen te doen'; er kunnen keuzes worden gemaakt.

Ambities van een aanvrager dienen overtuigend, concreet en passend te zijn bij de organisatie en vergezeld te zijn van realistische stappen om het doel te bereiken aan de hand van de vier P's. De aanvrager reflecteert daarbij ook op de stappen die de voorgaande jaren zijn gezet en de voorlopige resultaten daarvan. Het moet duidelijk worden dat de nieuwe ambities hier logisch uit voortkomen.

Uitvoerbaarheid

Er is sprake van een overtuigende visie op de bedrijfsvoering: de wijze waarop de organisatie omgaat en wil omgaan met mensen en middelen, rekening houdend met zijn toekomst en maatschappelijke context. Ook ambities voor good governance, fair practice en sociale veiligheid komen hierbij aan bod. Het plan geeft een terugblik op de bedrijfsvoering in de periode 2021-2023. De visie voor de komende periode komt daar logisch uit voort.

Het plan voor de activiteiten 2025-2028 is daarnaast realistisch en uitvoerbaar in organisatorisch én financieel opzicht (met de beoogde mensen en middelen). Het is niet nodig dat het volume van activiteiten minimaal even groot is als vóór de coronaperiode of in afgelopen jaren. Realisme kan ook betekenen dat voor minder of kleinere activiteiten wordt gekozen. Onderbouwing is hierbij belangrijk.

Culturele Codes

Instellingen die een aanvraag doen dienen de drie geldende codes; de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie te onderschrijven en toe te passen.

Meer info over de drie codes is te vinden in **bijlage 5** 'Toelichting Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie'.

Verantwoordelijkheden zeven instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente

De zeven instellingen die onder de directe verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, hebben meer verantwoordelijkheden en verplichtingen. Van deze instellingen verwachten we dat zij:

- Een verantwoordelijkheid nemen voor hun sector. Hierbij verwacht het college dat de zeven instellingen zich ook nadrukkelijk verhouden tot de Fair Practice Code en beschikken over concreet beleid met betrekking tot het bevorderen van sociale veiligheid.
- In verbinding staan met de hele stad en hierbij extra inspanningen zullen verrichten op terreinen waar deze instellingen nu minder actief zijn.
- Relevantie hebben voor een brede doelgroep binnen de stad.

Inrichtingseisen subsidieaanvragen

De eisen ten aanzien van de subsidieaanvragen zijn verwerkt in de richtlijnen voor de subsidieaanvragen. Een subsidieaanvraag bestaat uit vier onderdelen, te weten:

- Algemene gegevens.
- Activiteitenoverzicht.
- Meerjarenbegroting.
- Ondernemingsplan.

Zie ook **bijlage 6**. 'Inrichtingseisen aanvragen Kunstenplan 2025-2028' en **bijlage 7**. 'Richtlijnen Ondernemingsplan instellingen onder verantwoordelijkheid gemeente.'

Beoordelingskader en afstemming

Op basis van bovengenoemde criteria en richtlijnen voor de aanvragen stellen zowel de Kunstraad als het AFK afzonderlijk een helder beoordelingskader op dat tijdig bekend wordt gemaakt. In deze beoordelingskaders wordt inzichtelijk gemaakt op welke onderdelen de aanvragen worden beoordeeld en op welke wijze. Het AFK en de Kunstraad hebben afspraken gemaakt over de onderlinge afstemming van de subsidieaanvragen.

Financieel kader

Het college heeft besloten om voor 2024 een nominale ontwikkeling op subsidies van 5,2% structureel toe te kennen.⁶⁷ Voor de regeling vierjarige subsidies 2025-2028 van het AFK is € 51,2 miljoen (verwachtte prijspeil 2024) per jaar beschikbaar. Voor de regeling Ontwikkeling 2025-2028 van het AFK is € 1,5 miljoen per jaar (verwachtte prijspeil 2024) beschikbaar. Voor de zeven instellingen onder directe verantwoordelijkheid van de gemeente reserveert het college in de periode 2025-2028 per jaar € 60,0 miljoen (verwachtte prijspeil 2024).

Zie **hoofdstuk 11** voor een toelichting op het financieel kader.

⁶⁷ Onder voorbehoud van het vaststellen van de begroting 2024 door de gemeenteraad op 9 november 2023.

Accountmanagement

Zowel de gemeente als het AFK hanteren een systeem van accountmanagement. De gemeente voert jaarlijkse monitorgesprekken met de zeven instellingen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Het AFK voert monitorgesprekken met de instellingen die via het fonds een meerjarige subsidie ontvangen.

Visitatie Kunstraad

Voor de vijf instellingen die behoren tot de eerste en tweede groep van de zeven instellingen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, zal de Kunstraad een monitoring laten uitvoeren door een commissie van (inter)nationale experts (een zogeheten visitatie). Gericht op voortgang en uitdagingen, bezien vanuit de eigen artistieke koers.

Kunst en cultuur in cijfers

In de Kunstenplanperiode 2025-2028 wordt de gemeenteraad jaarlijks geïnformeerd over de resultaten van alle Kunstenplaninstellingen door middel van een analyse van de kwantitatieve verantwoordingsgegevens in de rapportage Kunst en cultuur in cijfers.

**Het doel van
het beleid in
Amsterdam is de
toegankelijkheid
van het
cultuuraanbod
als geheel te
vergroten**

H11

Financieel kader Kunstenplan 2025-2028

Het totale financiële kader voor het Kunstenplan 2025-2028 bedraagt jaarlijks € 160,7 miljoen. Uitgangspunt is het huidige budget en de nominale ontwikkeling op subsidies. De nominale compensatie 2024 is onder voorbehoud van het vaststellen van de begroting 2024 door de gemeenteraad in november 2023. Het huidige budget van € 151,3 miljoen stijgt met € 9,4 miljoen door het toepassen van nominale compensatie, herverdelen van budgetten in de begroting van Programmaonderdeel 3.2 Kunst en Cultuur en de inzet van de reserve Kunstenplan. Het financieel kader neemt daardoor toe tot € 160,7 miljoen.

Kunstenplan 2025-2028

Onderdeel Kunstenplan	Huidig budget	Wijzigingen inclusief nominaal**	Kunstenplan 2025-2028
Voormalige Amsterdam Bis instellingen (Kunstenplan 2021-2024)	82.132.667	-82.132.667	-
Zeven Instellingen onder verantwoordelijkheid gemeente*		60.033.428	60.033.428
Cultuureducatie	11.555.811	520.528	12.076.339
AFK, vierjarige regeling	23.832.776	27.367.866	51.200.642
AFK, regeling ontwikkeling	917.007	547.684	1.464.692
AFK, projectsubsidies	8.367.835	1.032.747	9.400.583
AFK, Beheerlasten	3.259.414	869.543	4.128.957
Vaste subsidies Kunstenplan	19.145.257	39.992	19.185.249
Programma Leiderschap divers talent		500.000	500.000
Werkbudgetten	568.698	518.767	1.087.465
Exploitatie culturele voorzieningen in de wijken	1.500.000	78.000	1.578.000
Totaal	151.279.466	9.375.888	160.655.353

* Zeven instellingen: het Amsterdam Museum, Stedelijk Museum Amsterdam, Het Koninklijk Concertgebouworkest, Nationale Opera en Ballet, Internationaal Theater Amsterdam (ITA), Theater de Meervaart en het Bijlmer Parktheater

** Onder voorbehoud van goedkeuring nominale compensatie in begroting 2024 door de Raad in november 2023

De wijzigingen in het budget per onderdeel

Instellingen onder verantwoordelijkheid gemeente

Instelling	Huidig budget	Wijzigingen	Kunstenplan 2025-2028
Zeven instellingen onder verantwoordelijkheid gemeente		59.917.707	59.917.707
Verschuiven middelen binnen het Kunstenplan		-3.000.000	-3.000.000
sub-totaal		56.917.707	56.917.707
Nominaal 2024		3.115.721	3.115.721
Totaal		60.033.428	60.033.428

In het Kunstenplan 2025-2028 is geen sprake meer van een Amsterdam BIS (Basis Infrastructuur). Er wordt daarom gesproken over het totale meerjarige Kunstenplan 2025-2028 budget, ongeacht onder welke verantwoordelijkheid de betreffende instelling valt, het AFK of de gemeente. Zeven instellingen vallen direct onder verantwoordelijkheid van de gemeente en ontvangen ene begrotingspost subsidie. Dat zijn, het Amsterdam Museum, Stedelijk Museum Amsterdam, Het Koninklijk Concertgebouworkest, Nationale Opera en Ballet, Internationaal Theater Amsterdam (ITA), Theater de Meervaart en het Bijlmer Parktheater. Het totale beschikbare budget voor deze instellingen bedraagt € 60,0 miljoen.

De wijzigingen ten opzichte van het Kunstenplan 2021-2024 zijn:

- Het budget van de instellingen in de huidige Amsterdam Bis, met uitzondering van het budget voor de 7 instellingen die onder de directe verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, wordt verschoven naar de 4-jarige regeling van het AFK voor in totaal € 22,1 miljoen
- De verlaging van € 3,0 miljoen van het totale budget van de 7 instellingen wordt toegevoegd aan het subsidiebudget voor het AFK met de onderstaande verdeling over de verschillende regelingen:
 - regeling 4-jarige subsidies € 2,0 miljoen
 - regeling ontwikkeling € 0,5 miljoen
 - projectsubsidies professionele kunst € 0,5 miljoen

Cultuureducatie

Cultuureducatie	Huidig budget	Wijzigingen inclusief nominaal	Kunstenplan 2025-2028
Muziekeducatie, drie instellingen	6.155.047	320.062	6.475.109
Mocca	1.438.173	74.785	1.512.958
Voucherbeheer	1.957.435	101.787	2.059.222
Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam	1.593.350	82.854	1.676.204
Stichting Educatieve Projecten	245.650	-245.650	-
Muziekcentrum Zuidoost	166.156	-166.156	-
Stelpost cultuureducatie	-	352.845	352.845
Totaal	11.555.811	520.527	12.076.338

Voor cultuureducatie is € 12,1 miljoen beschikbaar, hiervan is € 6,5 miljoen bestemd voor de subsidies muziekeducatie cultuureducatie aan Muziekschool Amsterdam, Aslan Muziekcentrum en het Leerorkest en € 5,6 miljoen is bestemd voor cultuureducatie (begrotingspost subsidies) voor Mocca, het Jeugdfonds Sport en Cultuur Amsterdam en voor het Voucherbeheer. Verder is een stelpost Cultuureducatie voor € 0,4 miljoen opgenomen voor cultuurcoaches en vakdocenten cultuureducatie.

De wijzigingen in het budget betreffen:

- Het budget voor Stichting Educatieve Projecten wordt niet geormerkt toegevoegd aan het budget voor de 4-jarige regeling bij het AFK voor € 0,3 miljoen.
- Het budget voor de Muziekcentrum Zuidoost wordt overgedragen aan Stadsdeel Zuidoost voor € 0,2 miljoen
- Door toepassen nominale compensatie stijgt het budget met € 0,6 miljoen en wordt de stelpost cultuureducatie aangevuld met € 0,4 miljoen voor cultuurcoaches en extra budget/vouchers voor vakdocenten cultuureducatie.

AFK Kunstenplan

Onderdeel	Huidig budget	Wijzigingen inclusief nominaal 2024	Kunstenplan 2025-2028
Professionele kunst	4.731.873	686.177	5.418.050
Cultuurparticipatie	842.006	43.784	885.790
Wijkimpuls	325.992	124.452	450.443
Amsterdamprijs voor de kunst	130.397	6.781	137.177
Regeling amateurkunst (2 jarige)	777.647	40.438	818.085
Kunst in de openbare ruimte	608.735	31.654	640.389
Stimuleringsregeling eigentijdse dans	138.139	7.183	145.322
Broedplaatsen programmering	150.000	57.800	207.800
Regeling cultuurcoach / kunstdocent	663.047	34.478	697.525
<i>sub Totaal Projectsubsidies</i>	<i>8.367.835</i>	<i>1.032.747</i>	<i>9.400.583</i>
Vierjarige regeling	23.832.776	27.367.866	51.200.642
Regeling Ontwikkeling	917.007	547.684	1.464.692
<i>sub Totaal Kunstenplansubsidies</i>	<i>24.749.783</i>	<i>27.915.550</i>	<i>52.665.334</i>
Totaal Subsidies	33.117.619	28.948.298	62.065.916
Beheerlasten	3.259.414	869.543	4.128.957
Totaal	36.377.033	29.817.840	66.194.873

Het AFK verleent vanaf 2025 alle subsidies in het kader van het Kunstenplan met uitzondering van de 7 instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente en de subsidies cultuureducatie. Hiervoor is een budget van € 52,7 miljoen beschikbaar. Daarnaast verleent het AFK projectsubsidies voor totaal € 9,4 miljoen. De totale omvang van de subsidies door het AFK bedraagt daarmee € 62,1 miljoen. Voor de uitvoeringskosten is € 4,1 miljoen beschikbaar.

Verder voert het AFK de regeling Cultuurcoach uit, hiervoor is € 0,7 miljoen opgenomen. In de begroting Onderwijs (valt buiten het Kunstenplan 2025-2028) is daarnaast budget voor cultuurcoaches opgenomen. Rekening houdend met de bijdragen vanuit Onderwijs aan cultuurcoaches bedraagt het totaalbudget voor cultuurcoaches in 2025-2028 € 1,6 miljoen per jaar.

Het budget neemt met € 29,8 miljoen toe door de volgende ontwikkelingen:

- Het budget voor de 4-jarige regeling wordt verhoogd met € 27,4 miljoen door:
 - De huidige Amsterdam bis komt te vervallen en het budget, met uitzondering van het budget van de 7 instellingen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, wordt verplaatst naar de 4-jarige regeling voor totaal € 22,1 miljoen
 - Verschuiven van budget voor de 7 instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente naar de 4-jarige regeling € 2,0 miljoen
 - De toevoeging van het budget uit cultuureducatie van Stichting educatieve projecten (SEP) aan de vierjarige regeling voor € 0,3 miljoen
 - Door de nominale compensatie stijgt het budget met € 2,5 miljoen en wordt het budget voor de 4-jarige regeling met € 0,5 miljoen verhoogd.
- Verschuiven van budget voor de 7 instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente naar de regeling Ontwikkeling € 0,5 miljoen
- Het budget voor de projectsubsidies neemt met € 1,0 miljoen toe door:
 - Verhoging van het budget Wijkimpuls met € 0,1 miljoen voor het versterken van de culturele infrastructuur en het bereik in Noord, Nieuw-West en Zuidoost en dit te dekken uit de reserve Kunstenplan.
 - Verschuiven van budget voor de 7 instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente naar professionele kunst € 0,5 miljoen
 - Door nominale compensatie groeit het budget met € 0,4 miljoen
- Verhogen van het budget voor de beheerlasten met € 0,9 miljoen door het toepassen van nominaal € 0,2 miljoen en voor de uitbreiding van taken en overige kosten voor de bedrijfsvoering van het AFK € 0,7 miljoen.

Vaste Subsidies Kunstenplan

Instelling	Huidig budget	Nominaal	2025 inclusief nominaal
Amsterdam Museum huur	2.519.149	-	2.519.149
Stedelijk Museum Amsterdam huur	7.940.775	-	7.940.775
Stedelijk Museum Amsterdam Kunstaankopen	223.826	11.639	235.465
Bamb huur	3.362.821	-	3.362.821
Beheersubsidie BAMB	545.253	28.353	573.606
ITA (Stadsschouwburg Amsterdam) huur	4.553.433	-	4.553.433
Totaal	19.145.257	39.992	19.185.249

Aan de instellingen die onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen worden daarnaast langlopende subsidies verleend op basis van eerder genomen raadsbesluiten. Het gaat voornamelijk om subsidies voor de huur van gebouwen waarvan de gemeente eigenaar is. De vaste subsidies bedragen in totaal € 19,2 miljoen. Het huidige budget is het oorspronkelijke huurbedrag exclusief de eenmalige huurcompensatie die in 2023 van toepassing is. Op de subsidies voor de huur is geen nominaal toegepast omdat de aanpassingen van deze subsidies gelijk lopen met de indexatie van het huurbedrag conform de huurovereenkomst. De indexatie voor 2024 is nog niet bekend.

Programma Leiderschap divers talent

Instelling	Huidig budget	Wijzigingen	Kunstenplan 2025-2028
Programma Leiderschap	-	500.000	500.000
Totaal programma	-	500.000	500.000

Vanuit de begroting Kunst en Cultuur wordt € 500.000 toegevoegd voor het programma Leiderschap.

Werkbudgetten Kunstenplan

Werkbudget	Huidig budget	Wijzigingen inclusief nominaal 2024	2025 inclusief nominaal
Werkbudget beleid Kunst en Cultuur	461.771	-34.762	427.009
Stadscuratorium	106.927	3.529	110.456
Communicatie Kunst in Openbare Ruimte	-	50.000	50.000
Uitvoering cultuurherstel	-	100.000	100.000
Stimuleren cultuurbezoek	-	100.000	100.000
Werkdesk	-	100.000	100.000
Programma sociale veiligheid	-	200.000	200.000
Totaal Werkbudgetten	€ 568.698	€ 518.767	€ 1.087.465

Het totaal voor de werkbudgetten wordt uitgebreid met € 0,5 miljoen voor de volgende ontwikkelingen:

- Het werkbudget Kunst en Cultuur wordt ingezet voor nieuwe ontwikkelingen in het kunst- en cultuurbeleid, het laten uitvoeren van onderzoek en het opvangen van eventuele tegenvallers. Daarnaast is dit budget bestemd voor extra ondersteuning op gebieden waarvoor specialistische kennis nodig is, zoals bij juridische vraagstukken. Uit dit budget wordt € 50.000 genomen voor communicatie over kunst in de openbare ruimte
- Het werkbudget voor het stadscuratorium wordt ingezet voor het Stadscuratorium Amsterdam (SCA), waarmee vacatiegeld van de leden worden betaald en het werkbudget voor onderzoek en ontwikkeling.
- Er wordt € 50.000 apart gezet vanuit het werkbudget Kunst en Cultuur voor de extra inzet op communicatie om daarmee de zichtbaarheid van de kunstcollectie in de openbare ruimte te vergroten.
- Voor de continuering van het platform Cultuurherstel waarmee culturele organisaties advies vanuit het bedrijfsleven kunnen inwinnen wordt € 0,1 miljoen toegevoegd.
- Voor het continueren van de Werkdesk wordt € 0,1 miljoen toegevoegd en dit wordt gedekt uit de reserve Kunstenplan.
- Vanuit de begroting Kunst en Cultuur wordt budget vrijgemaakt voor het stimuleren van cultuurbezoek en participatie, inclusief de 1+1 acties en de opening van het cultureel seizoen € 0,1 miljoen en het programma sociale veiligheid dat bijdraagt aan een veilige werkomgeving € 0,2 miljoen.

Exploitatie culturele voorzieningen in de wijken

Instelling	Huidig budget	Wijzigingen inclusief nominaal	Kunstenplan 2025-2028
Exploitatie culturele voorzieningen in de wijken (inhaalslag)	1.500.000	78.000	1.578.000
Totaal stelposten	€ 1.500.000	€ 78.000	€ 1.578.000

In de periode 2025-2028 worden de investeringen in kunst en cultuur in de wijken voortgezet. Voor de benodigde exploitatielasten van deze nieuw culturele voorzieningen in de toekomst is € 1,6 miljoen beschikbaar. Het budget groeit met € 0,1 miljoen door het toepassen van nominale compensatie.

Weesp

Het budget kunst en cultuur van stadsgebied Weesp wordt vanaf 2025 opgesplitst. Een geormerkt deel voor meerjarige subsidies (niet zijnde de Regeling vierjarige subsidies Kunstenplan 2025-2028) wordt ondergebracht bij het Amsterdam Fonds voor de Kunst, het overige deel bestemd eenmalige subsidies zal worden ondergebracht bij het stadsgebied.

Colofon

Gemeente Amsterdam
Kunst en Cultuur
Oktober 2023

